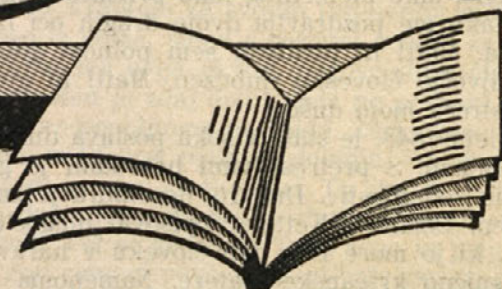

CVETJE

Letnik LII.
Ljubljana

1935 - VII.
Julij

Zalar Marija:

Eucharistični kongres

Pot posujte z rožnim cvetjem,
okna razsvetlite,
z venci in zelenjem svežim
hiše okrasite!

Skozi ceste vsa Ljubezen —
Jezus pride mimo,
blagoslovljat nam domovja.
Vsi se poklonimo!

Bog neskončni, vsemogočni
zdaj med na prihaja.

Jasnih angelov pojočih
iruma ga obdaja.

Jezus hodi skozi ceste;
zre na pričujoče.

Vse v srce božansko svoje
zakleniti hoče.

Ni je želje, ni je prošnje
skrite v duši verni,
da bi Bog je ne izpolnil
v moči neizmerni.

Pridite na pot veselo,
praznik počastite!
Z dobrim Jezusom se v srcu
na svoj dom vrnite!

Da ta praznik dušam našim
dal bo tolazila,

to dobrota bo neskončna
v svetih dneh zvršila.

Naš slovenski rod prepeval
hvalnice bo vdano.

Iz nebes dobrotni Oče
čuval bo Ljubljano.

Ceste so posute s cvetjem,
okna razsvetljena,
z venci in zelenjem svežim
vrata okrašena.

Kakor vrt v poletnem jutru
zdi se mi Ljubljana.

Do nebes višin odmeva
slavospev: Hozana!

Mati in njeno slovo

Mati! To besedo izrečem, in pred mojo dušo stopi podoba brezprimerne veličine in lepote, vzor matere! Mati! in v spominu mi zraste življenje tako nesebično, tako plemenito, tako privlačno. In kakor dve svetli zvezdici na nebu tako me pozdravlja dvojje dragih oči iz večnosti, kamor je moja mati odšla. Mati! in poudaril sem polnost dobrot, najmočnejšo, vse obsegajočo, največjo človeško ljubezen. Mati! in globoka otožnost, a tudi tiho očitaje stresa mojo dušo.

V decembru leta 1848. je stala visoka postava duhovnika na prižnici stolne cerkve v Mainzu. S pretresljivimi besedami je govoril o »velikih socialnih vprašanjih sedanjosti«. Dne 16. decembra je znamenit govornik, poznejši škof Viljem Emanuel Ketteler opisoval blagoslov dobre matere. »Največja dobrot, ki jo more Bog dati človeku v naravnem življenju, je nedvomno dar resnično krščanske matere. Namenoma ne rečem: nežne ljubezni polne matere, zakaj če je zajel mater samo duh sveta, njena ljubezen otroku ne koristi, ampak škoduje. Toda krščanska mati je med vsemi zemeljskimi darovi največji dar... Če mati že dolgo počiva v grobu, sina pa mečejo viharji življenja sem in tja, tako da sta v nevarnosti njegova vera in nramnost, se mu še vedno prikazuje pobožna, plemenita postava njegove krščanske matere, ki ga s čudovito silo pripelje nazaj na pot vere in kreposti. Kdor je spoznal krščanstvo in njegove kreposti, njegovo notranjo resnico, njegovo čistost, njegovo ljubezen, ki do skrajnosti pozablja samo sebe, v življenju in iz življenja krščanske matere, kdor je v taki družini užival mir, ki ga Kristus imenuje svoj mir, ga spomin na tako mater in tako življenje dvigne iz močvirja zablod, kamor ga je življenje vrglo. Kdor je kdaj gledal krepost v tako poveljanih podobah, bo z zaničevanjem in nevoljo presojal grehote, četudi ji je sam podvržen.«

Če to razmislimo, nam je jasno, da je nevhvaležnih otrok tako malo, da se tako rekoč izgube med množico onih, ki so svojim materam iz srca hvaležni. Koliko življenj se je že izčrpalo zato, da bi s svojim sijajem in veličino častilo svojo mater. Drugi so zopet žrtvovali vse premoženje, samo da so še mogli videti mater. V stiskah in nadlogah so iskali pomoči pri njej, pa tudi veselje in srečo so hoteli deliti le z njo. Njen pogled je nagnil otroka, da je razodel najbolj globoke skrivnosti, najtežje krivde; v njeni bližini, v njenem varstvu je potihnila najhujša boleost. Če pa otroka prehití smrt, velja njegov zadnji pozdrav materi, ki ga je preživela.

Mati postane pogosto tudi stara mati. Z vnukom v naročju se spominja tiste lepe dobe, ko je kot mlada mati pestovala svoje otroke. S slabotnim glasom poje vnučkom ljubke stare uspavanke, pripoveduje jim čudovite pravljice in pripovedke, tako da mala in nežna srca v veselju drhte, da bleste v radosti velike in jasne otroške oči, da rdeča vedno se gibljajoča usteca in male ročice neprestano prosijo: »Stara mamica, še kaj povej!« Živeča sredi pomladi cvetočih vnukov, sredi rajanja razigrane mladine, skoraj pozabi, da se ji pozna jesen nagiba h koncu, da je sama le še ovenel list, ki ga lahko najmanjši vetrič odtrga od veje življenja.

Morda zaspi spanje smrti najprej on, ki ji je bil vedno zvest drug njenega življenja. V dolgem in težkem boju za obstanek se je utrudil, in odpravlja se proti domu, da se spočije od svojega napornega dela. In bolje je, če tako pride. Kaj bi bil on brez nje? Nekoč močan mož, ki ji je bil v oporo, se je kakor izpodsekan hrast zrušil; in sedaj je navezan le na njeno pomoč. Zadnje usluge mu izkazuje, noč in dan se žrtvuje ob njegovi postelji, vodi in uravnava mu misli k Bogu in večnosti. V uri pa, ko prinese

služabnik Gospod sveto popotnico, da se okreпча za najtežjo pot, tedaj čuti, kaj vse izgubi z njim. In vendar ne kriči več v trenutkih ločitve viharna bolest mladosti, ne upira se obupno Bogu in njegovi previdnosti, ampak občudujemo le tiho vdano bol človeka, ki mu je trpljenje in smrt ob sebi umevni pojav in dogodek, občudujemo ženo, ki sama čuti in ve, da bo tudi ona šla v kratkem za svojim ljubljanim možem.

Ko ga odneso iz doma, stopa s solzami v očeh za krsto, njegov sveži grob krasi s cvetjem ter ovija okrog njegove duše številne rožne vence.

Prazen in samoten je zdaj dom. Toda ne povsem. Dobremu kristjanu namreč sonce nikdar popolnoma ne zaide. Žarki vere in večnosti razsvetlujejo vse njegove misli, vsa njegova dejanja, vse dogodke, ki jih doživlja.

Stara mati sedi sama v svoji sobici. Tu stoji še pohištvo, s katerim so opremili dom na dan njene poroke, v zlatih okvirjih vise slike ljubljениh in spoštovanih ljudi. Vsi so že odšli. Tako lepo in prijetno je tu. Ura tik-taka, v kletki žvrgoli rumeni pevček, skozi bele zavese prijazno sije sonce, v kotu zadovoljno prede mucka, na oknu pa cveto vijole in druge cvetlice.

Pa se približa spomin, kot dober prijatelj sede poleg nje, smehlja se in pripoveduje. Kako čudovito lepo pripoveduje, neprestano, cele ure! Kako zna vse omiliti in olepšati; tudi najtežje, kar je že prestala, vse blesti v rožni zarji večernega solnca. In vse se ji približa, kot oddaljene planine v jasnih dnevih; dozdeva se ji, kot bi se vse dogodilo in dovršilo šele včeraj. In vendar je že dolgo dolgo tega, kar je vse to doživljala.

Ko se poslovi spomin, potrka ljubezen, ki pripoveduje še veliko bolj lepega ter obsipa njene bele lase s cvetjem in lesketajočimi se solnčnimi žarki. Spominja se otrok, eden je tu, drugi tam; poišče njih pisma ter jih zopet in zopet prebira, dokler ji ne odpovedo utrujene oči. To so pisma iz tujine, morda od onkraj morja, pisma sina, ki bi ga vsaj še enkrat rada videla, ali pisma hčerke, ki živi v daljnem mestu, ali pisma najmlajšega, ki jih je pisal v vojni, preden je padel...

Če misli nanj, se je polasti silno ganotje. Tako je, kakor da bi se pogreznili sedanjost in preteklost ter bi si ji približevala daljna zvezda kot nov svet in nova lepša zemlja. Dozdeva se ji, da čuje šumenje neskončnega morja, najprej iz daljave, nato vedno bližje in bližje. Ali niso to pozdravi iz večnosti? Kdaj bodo dorastle peruti njene duše, da se bo dvignila v neskončne daljine?

Potrpi, stara mama, le potrpi! Samo malo časa še!

Dan za dnevom pešajo moči, oči ugašajo. Ne razume več, kar ljudje delajo in govore. Upognjena in sklonjena hodi svojo pot, zre v zemljo, iz katere je bila vzeta, najrajši se mudi tam, kjer prebiva Bog med nami. Tam kleči ali sedi po marsikateri prečuti noči že na vse zgoraj, ko se razlegajo prvi glasovi zvonov po tistem jutru. Pri najsvetejši daritvi prosi milosti zase in za druge za novi dan, zvečer pa, ko izginjajo zadnji žarki luči iz visokih cerkvenih sten, ko se združijo večerni zvonovi v angelski pozdrav ter se razlivajo čez mesto in deželo, jo najdemo zopet pred Najsvetejšim, ozarjeno z žarki večne luči.

Pa pride dan, ko je v cerkvi ne vidimo več. Njeno mesto je prazno. Večni, ki ga je tolikokrat obiskala, pride kot zvest prijatelj k njej ter ji pove, da ji hoče dati krono večnega življenja. Teden ali dva in že čuti, da se bo treba posloviti od časnega. Še bolesten pozdrav minljivemu svetu, blagoslov jokajočim otrokom, zadnji dih večnemu Bogu, še en tresljaj izčrpanega in utrujenega telesa, nato temna noč... in oni veliki, tihi sijaj brezkončne blažene večnosti v naročju božjem...

Šele sedaj, ko je ni več, stopa njena ozarjena podoba pred oči njenih otrok. — Na grobu pa bleste besede ljubezni, nevidne očem, vidne pa vsem

onim, ki znajo s srcem brati: »Mati je čudo stvarstva! Lahko te ljubijo tudi drugi, toda tvoja mati te pozna, dela zate, te varuje, te ljubi, ti vse odpusti, ker te razume; edino, kar ne naredi prav, je to, da umrje in te zapusti.« In tudi tega bi ne storila, ako ne bi bili vsi podvrženi postavi smrti, ako ne bi bila smrt rojstvo za večno življenje, pot, ki nas vodi k Bogu...

HELENA HALUŠKA — P. EVSTAHIJ:

Slovo od voditeljice

Rahle, blede in prosojne kakor porcelan so jesenske rože, najlepše izmed vseh. Če vse naokrog zapade bleščečemu gizdavemu smrtnemu boju resnobne jeseni, tedaj cvetó na župnikovem vrtu, kakor da bi bila pomlad. Naš župnik jih ljubi nad vse in on, ki je v svojem življenju znal zapravljivo deliti v dar, je gledé njih naravnost skop. Rad stoji pred njimi s sklenjenimi rokami in se muza ter smehlja: »Jesenske rože so božja najlepša pesem, le-té so očiščeno hrepenenje in smehlajajoča se vdanost.«

Če je kdaj naš župnik katero izmed njih poklonil v dar, tedaj je bilo to visoko odlikovanje. »Naša ljuba Gospa v stranski kapeli je dobila vsak dan dve najlepši; sicer pa sploh nihče. Te poslednje rože so bile edino na zemlji, kar je obdržal povsem samó záse. Vse je neprestano daroval, le tega edinega ne.

In vendar...

Prišlo je nekaj, od nikogar pričakovano, kar je vzbudilo v vasi nepopisno prepadenost in potrlost. Voditeljica, dobra voditeljica, »naša voditeljica« je bila prestavljena. Bila je žrtev svoje slave, ker je bila na preveč dobrem glasu; njena prijaznost do ljudstva ter priljubljenost pri njem je postala usodna in pogubna za obe občini. Najvišja šolska oblast ni več delj trpela, da bi ta luč svetila na skrivnem; poklicala jo je na neko visoko šolo ter ji izročila veliko področje delovanja, zraven pa še v njenem domovinskem mestu.

Naš župnik je zvedel šele, ko je ž njo vred obiskoval bolnike v gorah. Že spotoma je bil priletni mož opazil z začudenjem, kako je tiha. Na planini zgoraj sta zatem sedela tiho in molčé, dokler ni somrak ovil modrikastih gorá v težke sence in dokler niso spodaj zasvetile trepetajoče lučke. Tedaj je voditeljica vzdihnila in rekla: »Kako lepo bi bilo, če bi si tukaj naredila šotor. Zdaj pa moramo mi vsi vendarle spet v dolino. Toda pozabila ne bom višine nikoli.«

Naš župnik jo pogleda in meni, da je le mogoče zmeraj znova iti navzgor v višine. Takrat je pa mladenka zmajala z glavo in dejala:

»Nič več, gospod župnik, proč moram!«

Najprej mož ni prav razumel. Nató mu razloži voditeljica, da je potrebno, češ, da mora iti. Materi bi že davno bila potrebna zdravniška nega in oskrba, in sama da se boji za mater ostre gorske zime. Materi na ljubo da mora iti, ne zavolj časti.

Naš župnik ni našel niti ene same besede.

Počasi sta šla po poti v dolino. Voditeljici je bilo, kakor da mora nositi na svojih nogah zemeljsko breme, in stari mož je zmajeval z glavo kakor človek, ki ne razume.

Srečala sta kmeta, ki jima je pokimal preko polja, šolskega otroka, kateri je od daleč pritekel k njima, in staro mamico, ki jima je želela in voščila dober večer in takoj pričela pripovedovati zgodbo, leta in leta

vedno isto — potrpežljivo sta jo poslušala. Tam so se odprla vrata in okrog kuhinjske mize zbrana družina se je dvignila: »He, he, dober večer, gospod župnik, no, kam pa, voditeljica?!« Ondi je nekdo potrkal na okno in se blaženo smehljaj, če sta obadva odzdravila.

Vse to, ta raj, kjer ni sovraštva, ni nemirne naglice in kjer ni bede, mora zapustiti.

Neskončna žalost je obadva prevzela.

»Po zadnjem koncu poti,« je dejal prečastiti gospod zamišljeno, »mora človek vendarle iti sam sameat; to je pa tudi najzadnje.

Nekaj dni pozneje je morala voditeljica oditi proč. Obe občini sta se zbrali na šolskem dvorišču, da bi se poslovili od nje. Vsi so se oblekli v svoje praznične obleke in župan je pri tem zastopal visoko oblast; nadel si je bil svojo domoljubno obvezo (šerpo) ter je hotel za župnikom imeti nagovor.

Kmalu se prikaže na stopnicah voditeljica, nežna kakor dih in lepa, utegnil bi misliti kdo, da hoče na angelski način odleteti...

Nekoliko zapoznel pride naš župnik. Videli so ga, kako se je na mostu boril z upornim vetrom, pri čemer je skušal z gubami svoje duhovniške suknje nekaj varovati, kar je držal stisnjeno na svoje prsi: žetev jesenskih rož.

Vse rože je prinesel, nežne, bele, ponosne rdeče — prav nobene ni bil pustil na svojem osirotelem vrtu. Čemu neki?! Zima je prihajala... in, po zadnjem koncu poti mora iti človek sam sameat!

In zdaj so pričakovali župljani, da bo župnik imel slovesni govor. Veliki mož, ki je bil za glavo večji od vseh, je bil žarišče vseh oči. Ni pa spregovoril niti besedice, njegove ustnice so se le nekoliko tresle... in potem je nemo pomolil svoje rože voditeljici.

Le-ta je pa postala vsa rdeča v obraz, stala je pred njim, v obeh rokah je imela polno cvetlic in se niti zahvaliti ni mogla.

Zatem se je pa zgodilo nekaj neverjetnega. Pri tem sta obstali občini brez besede in nepregibno, le usta je imel vsakdo odprta: voditeljica, naša voditeljica, se je znebila svojih cvetlic ter se z rokami oklenila župnikovega vratu. S pravim poljubom ga je poljubila na obojno lice in naš župnik je to mirno dopustil, in zraven je mladenki naredil še znamenje križa na čelo.

»Bog Vas blagoslovi, moj otrok! Bog Vas blagoslovi,« je rekel pri tem in njegov glas je donel glasno in čisto kakor še nikoli! Vsi naokoli so pričeli jokati. In tisti, ki so bili stali preveč oddaljeni, da bi vse videli in slišali, so si dali pripovedovati, ter so nato jokali z drugimi vred.

Župan v svoji domoljubni obvezi je pa zdaj šele nastrojenje ter občutje prav dobro izkoristil in imel navdušen govor; za konec je stopil na rob šolskega vodnjaka, zamahnil s klobukom in zaklical z močnim glasom: »Vive la France¹, vive not' Regente², vive la Suisse³, vive not' curé!⁴«

Nato je tudi njemu omagal glas in bil je skrajni čas, da je nehal. Otroci so se vrgli nad voditeljico ter so jo hoteli skoro živo snesti. Na vse zadnje obvisi še dečko s planine na njenem vratu in ji potisne v roko neko reč, zavito v časniški papir, katero naj bi vzela s seboj na pot. Za njo je bil prihranil to reč: bil je košček rumenega sladkorja, ki ga ni bil še skoro nič obliznil. To se je le-ta veselila, voditeljica!

¹ Francosko. Beri: Viv' la Frans (an nosni samoglasnik!) = Živela Francija!

² Beri: Viv' nôt' Režant = Živela naša voditeljica! ³ Beri: Viv' la Svis = Živela Švica! ⁴ Beri: Viv' nôt' kûré = Živel naš župnik! — Prip. prev.

To pa na ni bilo edino darilo. Bil je tukaj še petelin, gos, raca, dvojica golobov, domači zajec ali kunec, nekaj košar sadja, sod vina novošateljca. Kaj je voditeljica počela s to menezarijo ali zverinjakom, nisem zvedela; zdi se mi, da teh živali ni vzela s seboj. Rumeni sladkor pa ima gotovo še danes in v svojem medaljonu nosi od tega dne dva nežna bleda rožna lističa. To pa ostane seveda med nami!

Drugi dan nato se je peš napotila k bližnjemu postajališču za samodrče ali avtomobile, da bi še prav dolgo ostala med svojima obema občinama, kateri sta jo spremljali v vrsti in v redu na obeh straneh.

Na neki položni višini, že precej daleč proč od meje, stoji postaja. Vsi so prišli ž njo vred tja gor, in šele ko je sonce zahajalo, so se vrnili domov. Neprestano je krdelo mahalo v pozdrav in slovo mladenki, znova in znova se je obrnila proti njim nazaj, da bi pogledala za krdelom, katero je postajalo zmerom manjše, na vsakem ovinku manjše, dokler se ni zazdelo v žarečem večernem nebu na obzorju le še lahen izginjajoč oblček.

Pot nazaj proti domu je bila žalostna in prvikrat je šel naš župnik sklonjen naprej.

Dolgo je ta večer donelo zvonjenje v pozdrav preblaženi Devici Mariji, toda zamolkli topli glas večernega zvona, ki je nesel brez truda molitve do nebeških vrat, ni več dosegel daljne mladenke na njeni poti.

Ko je bila utihnila pesem večernega milega zvoná, je šel neki samotni samcat romar k „Naši ljubi Gospé“ v stranski kapeli. Tamkaj se je vsedel. Nikakih rož ni položil k njenim nogam, le staro, utrujeno srcé.

Nad njim se je pa tolažeče sklanjala Mati vseh bolečin.

Župnikova zvezda se utrne

Sedaj je pa prišel drugi učitelj. Suh, mlad mož, z rezkim, trdim glasom in z naočniki, obrobljenimi z roženino. Mož, ki je hipoma navdal vso vas s prevratnimi mislimi ter vse pobunil. Bilo bi težko povedati, od česa je bilo to ali kaj je bilo temu vzrok, toda kjerkoli se je sloki mož prikazal, povsod je nastala zmeda, razdor in razpor. Bil je oblastnež, sebičen, samovoljen, zbadljiv in spreten govornik kakor nihče drugi.

Že prvi dan se je bil oglasil pri županu ter se pritožil:

1. poštni urad ne upravlja v redu;
2. pismošča ne zna brati ali čitati,
3. v tem kraju si svetijo še s petrolejem,
4. tukaj ni zdravnika,
5. ni umetnega gnojila,
6. tukaj se ljudje ne brigajo za politiko,
7. v tem kraju ni nobenega društva,
8. ni bencina,
9. tukaj ni cepljenja kóz,
10. ni dobiti časopisov.

Župan je pa menil, češ, da „nimajo tudi norih kur“. Učitelj je zbadljivo odgovoril: »Zato pa imate druge živali.« Da bi dokazoval in razkazoval še nadaljnje vednosti iz prirodopisa živalstva, mu župan ni pustil časa, zgrabil je novega učitelja za ovratnik ter ga posadil pred vrata.

Učitelj pa ni odnehal od svojih „točk“, temveč se je očitno o tem razgovarjal. V enem tednu je bil priredil pet „prosvetljskih večerov“,

tekom dveh tednov je bil razdelil dvanajstorige časopisov. Po dveh mesecih je imel že dve politični stranki, eno záse in drugo za župana. Po treh mesecih so bile pa že tri stranke, ena za učitelja, druga za župana in tretja zoper oba. Vsa čast! Vse spoštovanje! Novi učitelj je znal vladati in govoriti in zraven sebe ni trpel nikakega drugega glasú. Kvečjemu še glas 'govorila' ali 'trobila', ki ga je bil postavil na šolsko okno.

To je bilo razburjenje, ko se je gramofonska plošča iz zvočnika prvič oglasila. Krave pri bližnjem napajališču so prestrašene zamukale, vsi psi čuvarji v vasi so se zbrali na šolskem dvorišču, da bi skupaj lajali ter tulili. Ščasoma se je pa gramofon uveljavil ter je imel celò vse učence za prijatelje. Kmetje sami so pa ostali dolgo časa nezaupni, sramovali so se, da bi ob delavnikih poslušali godbo za ples. Kmalu jih je pa učitelj pripravljal tako daleč, da so ob nedeljah plesali tudi brez vsakega drugega vzroka razen tega edinega: češ, življenje je kratko in človek ne sme zamuditi nobene prilike, da se ne bi kratkočasil in zabaval.

Teh svetih pravic do življenja je učil tudi otroke ter jim zatrjeval in zagotavljal, češ, da on sploh ni voditelj, le njih večji prijatelj. Gotovo je dobro mislil, mladi mož, toda že po nekaj mesecih je imel okoli sebe zalego divjakov in lenuhov, človek bi si nikoli ne bil mogel misliti, da je kaj takega mogoče. Pri tem so se otroci v šoli neizrekljivo dolgočasilili ter se je ogibali pri vsaki priložnosti.

Ljudi ni mogoče prav presoditi ter docela prepoznati, ljubi gospod učitelj!

Naš župnik je bil že prvi dan obiskal učitelja. Le-ta ga je nagovoril z rečenico 'moj ljubi gospod' ter mu obljubil, da »ne bo prav nič oviral verskega pouka«. Bilo je pa čudno, kako velikokrat je nastala kakšna ovira brez njegove krivde. Zdaj je moral ta ali oni učenec za kazen še dalje sedeti, zdaj je bilo treba nadomestiti kakšno učno uro, ki je bila izpadla; prav pogosto je moral prečastiti gospod pol ure čakati na šolskem dvorišču, preden je imel svoje ovčice skupaj!

Noben ugovor ni izdal in pomagala ni nikaka prošnja. 'Izobrazba napreduje', je dejal učitelj. Kmalu je bila vaška mladina tako zelo napredna, da je tudi doma razvijala terjajoče načrte: 'Oče, to, ... mati, to, ... tu je starošegno, tam zaostalo.' Stari so bili potisnjeni na stran, da so se morali braniti; mladež je govorila le še o kinu², o mestu, o popotovanjih, o sportu³ ... o karijeri⁴.

Mojim dobrim Švicarjem se je zazdela ta reč kmalu preneumna. Kratko in malo so na svojo roko vzeli svoje malčke iz šole ter so jih rajši pošiljali daleč proč, da bi se jim vteplo v glavo, kolikokrat se nahaja število devet v številu ena in osemdeset, in kaj vse je treba za to, da ima človek kosček kruha na mizi.

Onkraj mostú so občutili ta umik kakor udarec v obraz: 'Našo šolo zaničujejo ter prezirajo, dobro, potem pa tudi mi ne potrebujemo njihove cerkve.'

¹ 'Govorilo' ali 'trobilo' = gramofón. Ta novejša iznajdba je tudi pri nas splošno znana. Beseda »gramofón« je učena skovanka, sestavljena iz starogrške besede »grámma« = črka, pismenka (glagol: »gráfo« = pišem), in »fóné« = glas. — Prip. prev.

² »Kínó«, skrajšana beseda namestu »kinematograf« (sestavljena iz starogrške besede »kínēma« = gibanje, premikanje, in »gráfo«, »gráphō« = pišem, živo pišem, slikam). »Kinematograf« je priprava, ki nareja pregibajoče se slike, »slikogib«.

³ Sport iz angleščine: »sport« = igra. Sport pomeni navdušeno gojitev telesnih vaj, ki so združene z naporom ter terjajo dobršno mero spretnosti: lov, ježa, plavanje, tekanje, borenje, veslanje itd.

⁴ »Karijēra« iz francoščine: »carrière« (beri: karjēr), samost. ž. sp. — poklic, pot življenja, častna služba ali stopnja v človeški družbi. — Prip. prev.

Učitelj je navdušeno prigovarjal ljudem, naj ne hodijo v cerkev in kmalu je v nji sedelo le še malo zvestih s francoske strani, med njimi seveda župan.

Naš župnik je tekal od enega do drugega: »Pojdite vsaj v Šent Hipolit k službi božji; toda nikar ne preživite nedelje brez božje milosti! Popolnoma vseeno je, v katero cerkev greste, da le greste. Poslušajte me, moji ljubi otroci!«

Ne, ljudje onkraj mostú niso poslušali, niso hoteli iti v nobeno drugo cerkev, že zato ne, kakor so rekli, da ne bi delali sramote našemu župniku. Rajši so postali nezvesti Bogu, kakor pa našemu župniku.

Naš župnik je skoro zbolel zaradi tega. Noben otrok od one strani ni več prišel k verskemu pouku, noben deček se ni silil, da bi pozvaljal z zvonom, opustili so »zvonjenje«. Le stariši možje švicarske občine so bili še pripravljeni za to — ni čuda, če je La Rochette⁵ tako žalostno klicala in vabila k maši, kakor — k pogrebu.

Vmes je bila pa še nekega dne volitev župana. Oh — govorila sem vam o tem, da bo stari župan vladal občino célo življenje, ... kako spremenljiv je vendar človek! Poštenega, starega župana so odstavili in izvolili učitelja namesto njega. Človeka brez zlahte, brez družine, brez njiv in travnikov, človeka, ki je svoje perilo dajal v pranje v parno pralnico v mestu! To je starega župana zadelo v srce ter mu skoro vzelo vero v Boga.

Sicer je še vedno hodil k župniku, toda nikoli več ni šel v cerkev.

»Ne,« je dejal, »če bi bil Bog, ne bi dopustil takšne nizkotne grdobije.«

Stari župan je postal v obraz kakor onemogel starček.

Nenavadno so celo zvesti Švicarji postali zbegani. Tudi izmed njih je marsikateri preživel svoje nedelje namestu v cerkvi v šolski dvorani, kjer je bil kino s svojimi predstavami.

Tedaj je župnik spet hodil od enega do drugega, da bi poiskal duše. Vsaj kadar vsak dan zvoni zdravamarijo, naj bi opravljali staro pobožnost; vsaj to minuto naj bi bili vsi edini v duhu. Le tega jih je prosil priletni mož. Kmetje so obljubili, da bodo to storili in bili so zvesti dani besedi.

Nikoli ni pustil stari župnik, da bi kdo drugi prevzel to službo, da bi zvonil zdravamarijo. Vsak dan, ko se je nagibal večer, je stal pri vrvi ter s pesmijo večernega zvona zbral poslednje molitve za pozabljenega Očeta v nebesih.

To leto je bila pozna velika noč. Dvojica švicarskih otrok je prišla k svetemu obhajilu⁶, med njimi mala hčerka zakoncev iz punčkine hiše. Na tenčico ubogega otroka je župnik položil prve rože svojega pozabljenega vrta.

Bilo je njegovo poslednje veselje.

Onkraj mostú sta se dva vzela, fant in dekle. Novi župan ju je sam poročil. Otročiček je bil rojen. Nobenega mašnika niso poklicali, da bi ga krstil. Naš župnik se je postaral. Hiti in se žuri, da bi še to razdelil, kar ima. Nekega dne nima ničesar več.

Toda tisti dan je vabil zvon resnobno in globoko kakor še nikoli. Le še nekaj udarcev in zvonjenje umolkne.

»Mož,« je rekla stara županja, »kaj naj to pomeni?! Vse drugače je kakor sicer?! — — — Mož, meni je tako težko pri srcu!«

⁵ Beri: »La Rošët« (francoska beseda). — Prip. prev.

⁶ Tam imajo prvo sv. obhajilo na belo nedeljo. — Prip. prev.

In šla sta oba pogledat, zakaj je bil župnik ta večer povabil k molitvi tako na kratko in tako nujno.

Ob vzhodu visokega križa, ki stoji ob vhodu v cerkev, je ležal, glavo je bil položil k počitku na klečalnik.

Zrak je še skoro trepetal od zadnjega udarca večernega zvoná; v zvoniku zgoraj se je gugala „La Rochette“ brez glasu.

Našega župnika ni več. To so vedeli takoj tisti, ki so vstopili. Njim vsem se je zdel prelep in prevelik.

Položili so ga na mrtvaški oder v cerkvi med morjem cvetlic.

Vsi so vedeli: njih župnik je umrl, ker mu je od žalosti počilo srcé, in vsi oni so krivi tega.

Od daleč in od blizu so prihajali ljudje, neprestano so prihajali: ljudje, katerim je bil pomagal, ubogi, ubogi ljudje.

Človek ne bi mogel verjeti, da je en sam mož mogel pomagati tako mnogim.

Morebiti je bil naš župnik vendarle svetnik?! Zakaj dogodile so se čudovite reči ob njegovem mrtvaškem odru. Gospa Sabljačeva, ki je bila že leta in leta hroma ter so jo bili s stolom na kolescih vozili v cerkev, je hotela še enkrat poljubiti njegove roké, zaradi množice ljudi se pa ni mogla tik do odra popeljati. Nenadoma je pa vstala ter šla peš proti odru, ne da bi zapazila, kaj počne. Ko je zapazila, je zakričala ter se zgrudila na kolena — — pred njim.

Od tedaj je gospa Sabljačeva zdrava; stotero prič more potrditi.

Drugi čudež je takó neverjeten, da si ne upam sama tega vam pri-povedovati. Zato morate o tem brati pismo stare županje, poslano Avstrijki. — Le-ta je prejela to pismo daleč proč v Avstriji.

In v tem pismu stoji od besede do besede natanko zapisano:

»Ljuba Avstrijka!

On je bil v resnici svetnik, toda ne govorite o tem, sicer pridejo spet vsi visoki ljudje od vlade, da ga nam vzamejo. Naj zmeraj ostane pri nas, v svoji domači zemlji, ki jo je tako zelo ljubil.

Ob njegovem grobu se je zgodil še največji čudež, ki si ga more človek misliti.

Naši možje na tej in na oni strani mostú so se spravili ter so si prisegli zvestobo na smrt in življenje, v cerkvi kakor v šoli. Podali so si roké ter so nato skupno pretepli učitelja in ga vrgli venkaj z njegovim „trobilom“ vred. Moj mož véruje spet v Boga.

In, kar sem Vam hotela povedati: tisti dan pred svojo smrtjo je bil naš župnik pri nas ter je želel še enkrat videti voditeljico.

„Jaz sem se pravkar pripravila, da bi ji pisala,“ sem mu rekla.

„Prav lepó jo pozdravite od moje strani in v mojem imenu,“ je dejal ter nató govoril sam zase: „Bog jo blagoslovi, dobrega otroka!“

Potlej je bil pa zelo tih in potr. Ko je pa že stal pri vratih, se je še enkrat obrnil ter vprašal po Avstrijki. — Povedala sem mu, da je zelo lena za pisanje, redko pride kak odgovor od nje.

Tedaj se je župnik namuzal in rekel tako ljubeznivo:

„Povejte Avstrijki, naj ne pozabi Lamotskega župnika.“

Ne, gospod župnik, nisem ga pozabila!

(Konec povesti.)

⁷ Iz teh besed ob koncu povesti je razvidno, da je Avstrijka, ki v nji nastopa, pisateljica sama, ki živi zdaj v Gradcu. — Prip. prev.

Beseda božja in življenje

»Ali se ne prodajata dva vrabca za en novčič? In ne eden izmed njih ne pade na tla brez volje našega Očeta. Vam pa so tudi lasje na glavi vsi prešteti. Več ko mnogo vrabcev ste vredni vi.« (Mt. 10, 29—31.)

Vsak kristjan, ki se zaveda, da ima v nebesih svojega Očeta, se zaveda tudi, da božja previdnost vse obrača in obrne njemu v prid.

Bog zahteva, da vse storiš, karkoli ti je naročil in da to dobro storiš, zato ti je dal čas, razum in spretnost.

On zahteva, da vse potrpiš, kar ti je naložil za potrpeti; tudi tedaj, če ne moreš videti nobenega posebnega vzroka za to svoje trpljenje. On ti pravi: »Bodi srčen otrok moj, jaz sem, ki ti to pošiljam.«

Vse, kar ovira tvoje delo in moti tvoje načrte, je poslano od Njega, kajti prehiter uspeh bi povečeval tvojo ničemurnost. On ti hoče dati spoznati, da ni uspeh tisti, ki vodi v nebo, ampak požrtvovalnost in delo.

Kako hitro se bo ob teh mislih polegel vsak vihar v tvojem srcu! S koliko srečo in mirom v svojem srcu boš vsako delo začel, nadaljeval, prekinil in dokončal.

In kako bi te mogla pri teh mislih bodočnost plašiti? Ali ni tvoj Bog že davno uredil tvoje bodočnosti po svoji božji previdnosti?

Kadarkoli pridejo težke misli v tvoje srce, tedaj moli: »O moj Bog, ostani še vnaprej voditelj mojega življenja! Moja bodočnost leži v tvojih rokah! Ravnaj z menoj po tvoji previdnosti, saj vem, da mi hočeš le dobro.«

P. M. LEKEUX, O. F. M. — P. EVSTAHIJ:

Marjetica — vzorna tretjerednica

(Nadaljevanje.)

III.

Učiteljica.

Noč je. Marjetica je sama v svoji sobici. Ker ni posebnega določenega prostora za svetno učiteljico, stanuje v prejšnji bolniški sobi redovnih sester zraven zakristije. Delala je pozno v noč, zakaj preden se je začela sama pripravljati na šolo, je morala prepisovati note — pevske znake ali sekirice — za neko tovarišico, ki ni imela časa za to opravilo. M ó r a l a je v resnici. Odkar poteka in se použiva vse njeno življenje »v tem, da pozablja sama na sebe«, čuti, da postajajo bolečine drugih njene lastne in da veselje drugih navdaja njo samo z notranjim zadovoljstvom ter uteho. Nobene usluge ne more odvreči, ne more videti žalosti, bridkosti in tuje stiske, ne da bi imela željo, pomagati bližnjemu.

Danes se čuti srečno zavolj žrtve, ki jo je darovala, zaradi ogrinjače, ki jo je poklonila v dar in zaradi listov z notami, ki jih prepisala za svojo tovarišico, katera se bo jutri nad tem veselila. Ali to je vendar prav trpko veselje za dvajsetletno srce, stóična radost, in Marjetka ni nikaka stóič-

kinja.¹ Drugim napravljati veselje, sama za sebe — nič! Prične se pripravljati na šolo za jutri; pred njo ležijo računica, priročna knjiga „Kako si ohranimo in pridobimo zdravje“ in pa petdeset zvezkov, v katerih podčrtava napake $7 \times 2 = 9$ in $7 + 2 = 14$.² Globoko vzdihne. Ah, kako pravilno in resnično je bila slutila, da bo za jo to življenje hujše kakor smrt!

Če bi vsaj imela kakšno prijateljico, kateregakoli človeka, ki bi mu mogla zaupno potožiti, pri katerem bi našla nekaj razvedrila, razumevanja in opore! Toda ona je edina svetna učiteljica in tedaj ločena od redovne skupnosti, kakor kakšna puščavnica.

Pogledala je po sobi, ki jo imenuje svojo célico. Zdi se ji tako pusta, tako prazna, tako neprijetno tiha. Nikogar nima in čuti, da je sama. Njena edina zabava so počeckani otroški zvezki. Tedaj jo spreleti strašna, bridka tesnoba ter tegoba, na znotraj se je zgrozila, srce ji hoče obstati v prsih: biti sama z dvajsetimi leti. Ustvarjena, da bi ljubila in bila ljubljena, in nič in nikogar ne imeti! Marjetica si predočuje prijazen domačijo, v kateri vladata ljubezen in medsebojno razumevanje; hrepeni po prijateljicah, ki jih je zgubila; njene prejšnje sanje o prihodnosti vstajajo pred njo, misli na srečno življenje, katero je žrtvovala, vidi, da se ji je umaknilo kakor blaženo obrežje, na katerem ne bo nikdar stopila na suho; čuti, da je brez upanja odtrgana in zagnana tja, kjer ni luči, ni tolažbe, ni ljubezni, v grozno, strašno samoto. In skušnjava spreletava njenega duha: »Čemu vse to?! Moj Bog, zakaj?!« Rada bi se proti temu branila, rada bi molila, rada bi klicala na pomoč.

In vendar bi morala vedeti, mala, preplašena duša, da nisi sama, da je Gospod pričujoč, kateri ti dovoljuje, da smeš svoje vroče čelo nasloniti na njegovo Srce, morala bi vedeti, da si manj osamljena v svoji zapuščeniosti kakor otroci svetá, pri svojih hrupnih, šumečih slavnostih ter veseliceh. Marjetka to ve, toda ne čuti še tega, ni še svoje duše zadosti iskreno in trdno združila z božjim Sreem, da bi mogla kljubovati vsakemu viharju, vsakemu vrtincu. Včasih seveda občuti navzočnost Nevidnega ter je nato zadovoljna in srečna. Toda nocoj je žalostna in slabotna. Čuti, kako ji solze stopajo v oči in kako ji upada pogum.

Tedaj pa vstane, odpre vrata, pohiti skozi teman, po kadilu vonjajoč prostor ter se zgrudi ob obhajilni mizi. Pristrčno sklene roke, pogleda proti tabernaklju in zakliče: »Jezus!«

Njeno srce si išče polajšanja v vročih solzah, ihteč si pokrije obraz z rokami; krčevit jok stresa njeno telo.

Ah, tudi tukaj je sama. Vidi le belo zagrinjalo pred tabernakljem, Jezus ji ne odgovori. V svoji globoki zapuščeniosti prosi, naj bi ji dal kakšno znamenje svoje pričujočsoti. Zmerom znova kliče: »Jezus, Jezus!« in z očmi, napolnjenimi s solzami, prosi tako živo in pristrčno ter ne odneha, kakor bi ga hotela prisiliti, da bi stopil ven iz tabernaklja ter se ji prikazal. — — —

Rdečkasti žarki večne luči trepečejo na svilnati vezenini oltarnega prta, sicer se nič ne gane v mračni kapelici, napolnjeni z vonjem živih cvetlic in dišečega kadila. Pa vendar! V stanovanju božjega Gosta se pripravlja skrivnost. Marjetka moli, moli pristrčno in goreče, izliva vročo, žarečo molitev, v kateri vso svojo dušo poklanja Zveličarju... Tedaj jo

¹ Stoiki so bili svojevrstni grški in rimski modroslovci v starem veku; učili so, da je sreča v čednosti (krepost je sama sebi namen!) in da mora biti človek brez čuvstev, ponosno ravnodušen. — Prip. prev.

² Nepazljive učenke so delale napake, kakor da bi nalašč skušale potrpljenje svoje učiteljice! 7×2 (dvakrat sedem) = 14 (štirinajst); $7 + 2$ (sedem in dve) = 9 (devet). Otroci so napisali vprav narobe! — Prip. prev.

pa na enkrat prevzame vera, čudovita evharistična vera, ki jo izžarjajo svete podobe. Znova ponovi: »Jezus!« in zdajci občuti pri tem nepoznano blaženost in sveto radost. Jasno in razločno spozna tistega, s katerim govori. On je tukaj, čuti njegovo bližino.³ In ko polna blaženosti zapre oči, občuti z nenavadno jasnostjo, da Gospod ne gleda nič več iz tabernaklja nanjo, temveč da ji je prav blizu, kakor da je za njo stopil iz svojega šotora. Tedaj je skoprnela od neskončne blaženosti, razprostre roke in zašepeče: »Moj Jezus, moja ljubezen!«

Spet ji privró solze, zdaj so solze veselja. Neizrekljiva radost jo napolni in prevzame, da ji prične srce močnejše biti ter ji jemlje sapo. In vsa v solzah mu reče: »Dobri Zveličar, ti vidiš, da te ljubim!« ... Njena duša je prepričana, da sliši glas božjega Učenika.

»O Jezus«, nadaljuje, »vsaj ti me ljubiš, kajne?! Vsaj ti si pri meni...« Globok mir nastane v nji in ona pozabi na vse ter skoprni v svoji ljubezni.

Dolgo ostane zvestó blažena pri svojem Gospodu, zaupno naslonjena na njegovo Srce. Ko naposled vstane, ne misli na to, da bi pokleknila pred tabernakljem, tako zelo čuti, da gre Zveličar ž njo. Počasi odide, kakor v lepih sanjah, ki so postale resnica, prisrčno in najtesneje združena ž njim, ki ga ljubi.

Njena soba se ji zdaj zdi povsem izpremenjena, nič več prazna, nič več zapuščena, napolnjena je z mistično, skrivnostno pričujočnostjo, žari, polna je svetlobe. In ko se Marjetica spet loti svojega enoličnega pustega dela, se ji zdi kakor da izvršuje najbolj prijetno in najmikavnejše opravilo, zakaj čuti bližino božjega Učenika in čuje njegov glas, poln ljubezni, ki ji pravi: »Kaj za to, kar kdo dela, če se le vrši v združenju z menoj!«

In Marjetka se veseli, da ni nikogar, ki bi ji mogel motiti prekrasni praznik, in s pogledom na podobo Zveličarjevo blaženo šepeče: »O ljubezniva, prijazna samota!«

* * *

Marjetica je bila zdaj torej izkusila in spoznala skrivnost nadzemeljskega veselja, našla je bila talizman⁴, dragoceni biser, o katerem govori Evangelij, za katerega je treba dati vse. Zdaj je iz izkušnje vedela, da je umetnost, odreči se, zatajiti se, tudi umetnost, biti srečen. Njeno življenje je bilo utrjeno in zavarovano.

Vsemu se je bila odrekla, vse darovala; tedaj je bila v svoji prazni, pusti in samotni sobici brez zaslombe in brez opore, kričala je bila po Bogu. In Bog je bil prišel, podaril se ji je bil v tisti meri, kakor ga je potrebovala.

Žrtev je bila hrepenela po ljubezni in zdaj je hrepenela ljubezen po žrtvi, toda zdajci je bila daritev polna veselja in blaženosti. O, zdaj se ni več bala odpovedi! Našla je bila svojega Gospoda, njeno roko je bil sprejel v svojo in ona je bila srečna kakor nevesta. Polna ljubezni je ponavljala: »Moj Jezus!« ter občutila tako mnogo miru in blaženosti, da se je vprašala, kako je mogla prej živeti.

In takrat jo je prevzela živa močna želja, da hoče postati dobra in sveta, da bi bila vseč svojemu Gospodu. On jo je bil ljubil, ker se je

³ Njeno gorečo stanovitno molitev, v kateri je tako odločno sodelovala z rednimi milostni, ji je Zveličar poplačal s tem, da ji je podelil začetno milost iz redne, mistične molitve. — Prip. prev.

⁴ Talizman izposojenka (iz arabščine) = čarovna podoba, čarovno sredstvo. — Tukaj se beseda rabi seveda v prenesenem pomenu, kot nekaka govorniška ali pesniška prisposoda. — Prip. prev.

osrčila, da se je zatajevala ter se odrekala zaradi Njega, Njemu na ljubo, in ker je s tem bila postala čista in lepa. Kako zelo je čutila, da je bila požrtvovalnost, pripravljenost, darovati se, poplemenitila, požlahtnila njeno dušo! In zdaj spreminja Kristus vse njene bolečine ter bridkosti v bisere, s katerimi krasi njeno nevestino obleko.

Bolečina za njo ni nič groznega, nič več nekaj nezmiselnega; v rokah Kristusovih je bila dobila pomen in zmisel, ima poprej nesluteno vrednost, postala je bila vir veselja. V svojo neizrekljivo veliko radost je spoznala ter izkusila, kako božji Čarodej spreminja žrtev v srečo, preoblikuje v ljubezen. Potem ko je bila enkrat okusila »blaženost voljno trpeti«, kakor je rekla, je postala bolj željna trpljenja, kakor si je sploh kedaj želela radosti.

To, po ljubezni navdahnjeno in vzplamtelo hrepenenje po odpovedi je poslej napolnjevalo vse njeno življenje. Neka redovnica iz Serëna (Serain) mi jo je takole označila: »Duša, ki se je skušala odtrgati sama od sebe, ki pa še ni bila našla prave poti.«

Kakor mirtine mladike je dan za dnem nabirala trpljenje in bridkosti, da bi jih poklonila Zveličarju na križu.

Ponoči je vstajala, da bi ga obiskala, in dolgo se je mudila pri svojem ljubeznivem »Sosedu«. In On je napolnjeval njeno dušo s takšno sveto blaženostjo, da drugo jutro ni občutila nikake utrujenosti.

Iz njene potrebe »odtrgati se sama od sebe«, — pozabiti náse, vdano se izročati, darovati se — je potekala njena delavna ljubezen do bližnjega, ki je zmerom imela skrb za druge, iz te potrebe je izviral njeno vseobsegajoče sočutje, ki ga je vsak opazil, ki se je pobleže seznanil z njo.

Njena »célica« je razodevala samostansko ubožstvo; sama záse ni ničesar potrebovala, toda zmeraj je česa potrebovala za druge. Zdelo se je, da zdaj gospodari in vlada v hiši neka kakršnakoli dobra vila. Redovne sestre so našle na svoj godovni dan na svojem klečalniku darilo od neke neimenovane darovavke. Marjetka je bila tisti dar ponoči tjakaj položila. Pogosto so bili zvezki kakšne učiteljice, ki je bila zaostala s svojim delom, popravljeni, ko je prišla iz cerkve: Marjetka se je bila lotila dela.

Svoje uslužnosti in svojo pomoč je prikrivala, saj si ni želela drugega plačila, kakor to, da bi bil Gospod zadovoljen. Posebno srečna je bila, če so ji njene žrtve donesle nevšečnosti. Nekoč je bila za neko bolešno učiteljico prevzela popravo risarskih zvezkov. Bilo je truda polno opravilo in morala je vzeti svoje noči na pomoč, da je mogla dokončati. Neka druga redovnica je to opazila in, ker Marjetica sama ni bila preveč trdna, je nasproti svoji sosestri glede tega nekaj pripomnila. Ta je mislila, da se je Marjetka sama pritožila, ter je le-ti bridko očitala:

»Če Vam je neprijetno, da meni pomagate, se rada odrečem Vaši pomoči!«

Ne da bi se začudila ali razhudila nad takim plačilom, se je Marjetica samó prijazno nasmehnila ter prosila tisto redovno sestro, naj ji prepuusti delo. Zdelo se je, da je sestra še zmeraj nekoliko nejevoljna; drugo jutro ji je podarila Marjetka ljubko svetinjico v zabojčku »v spomin«.

»Bila je angel,« mi je rekla le-ta učiteljica, ko mi je pripovedovala ta dogodek. Isto besedo sem slišal velikokrat od tistih, ki so jo poznali.

Če so kako učenko boleli zobjé, je Marjetica med dvema urama šolskega pouka ubežala, da je pohitela v lekarno. Zase ne bi bila niti mislila na kaj takega. Nekoč je šla med odmorom v svojo sobo, slekla spodnjo haljo ter jo podarila nekemu ubogemu otroku.

Zdaj učenke niso več metale tintnikov ali črnilnikov vánjo. S svojo dobroto je bila dosegla, česar s trdo ostrostjo ne bi bila nikoli opravila.

Toda šola je bila za njo bolj in bolj naporna in čez nekaj mesecev tega truda polnega dela je bilo njeno rahlo zdravje uničeno. Zgubila je tek do jedi, ni mogla več spati in postala je bledična. Morala je proč od šole, da bi se okrepčala.

Mogoče se bo kdo začudil, da je bil njen poklic za njo tako težak. »Saj vendar ni bilo razloga za to,« poreče kdo, »drugi in druge izvršujejo enako delo ter se ne pritožujejo, celo zadovoljni so pri tem opravilu.« Gotovo, toda to je stvar čudi ali temperamenta, vzgoje, nagnjenja in pa tega, da je kdo »sposoben«, »pripraven«. Marsikatero duše so ustvarjene za hojo, marsikatero pa za letanje — in nič ni bolj strašno kakor imeti krila ter pri tem tičati v kletki.

Marjetica je bila ustvarjena za polno prostost, za celo svobodo. Smer njenega mišljenja in način njenega ravnanja sta se zmerom odmikala navadnim pravilom. Kjerkoli so njeno izredno željo, proslaviti se z imenitnimi deli, vklenili, deli v spono njen nenavadni nagon, biti nad vse delavna, si je to njeno nagnjenje povsod priborilo dušek, zmerom ga je bilo treba krotiti ter se takó nikoli ni moglo povsem uveljaviti. Vse svoje življenje je trpela zavolj tega, da ni mogla hoditi z navadnim korakom. Sila ji je bila nekaj neznosnega; napravljala ji je neprestano napetost rahlih čutnic ali živcev, in ta napetost je bila hujša kakor telesni napor. In vrhu tega je takó zelo hrepenela po lepem in visokem, po občevanju z ljudmi, ki bi jo mogli duševno obogatiti in dvigniti, dati vsebino njenemu življenju!

Tako tedaj je bila šola za njo prava mučilnica, natezalnica, mučilna spona, ki ji ni pustila svobode gibanja. Njen kvišku leteči, težeči duh se je moral tukaj, v šoli, sklanjati nizko k nizkim in malim, moral je zmerom dajati, ne da bi kdaj kaj sprejel. Samó moč milosti božje ji je mogla to muko storiti znosno. Toda milost še ni bila dovršila svojega dela.

To celo leto je bilo za njo boj med žalostjo in veseljem, med žalostjo narave in veseljem milosti. Zgodilo se je, da je zmagala narava, včasih prav na otročji način. Nekega dne, ko se ji je pedagoško^a ali vzgojeslovno predavanje ponesrečilo, je pretakala grenke solze; in še marsikatero drugo razočaranje je morala doživeti v tem času; čutila je, da prav nikakor ni na mestu v tem »groznem« poklicu.

Toda nikoli ni v svojih besedah niti najmanj pokazala ali dala slutiti, da se kesa in žaluje v tem poklicu, nikoli ni očitno pokazala žalostnega obličja. H o t e l a je trpljenje, in končno mora vendar zmagati veselje ter ji prinesiti pokoj in mir.

Videl sem jo spet v naslednjem letu. Poročala mi je o svojem dušnem življenju, o svojih bojih, o svojem omahovanju. »Ne moreš si predočiti ter misliti, kaj sem tam pretrpela,« je rekla, »toda vesela sem, da sem prestala ta čas preizkušnje, donesel mi je odtrganost^a. In Jezus mi je pomagal

^a Pedagoški, pridevnik od samost. pedagog = vzgojitelj, vzgojeslovec. Beseda je izposojena iz grščine. »Ho páis = deček, mladenič; »he páis« = deklica, mladenka; glagol »paidagōéo = vódim, odgajam; samost. »paidagogós, ho« = vzgojitelj, odgojitelj, učitelj, nadzornik dečkov, »paidagogía, he« = odgoja, vzgoja, pouk, poučevanje. — Iz grškega »aie« so Latinci napravili »ae« (izg. široki è, kakor v besedi žena!), torej: paedagogus, paedagogia. Iz latinščine je beseda prešla kot izposojenka v druge jezike, n. pr. pedagogika = vzgojeslovje. — Prip. prev.

^a »Odtrganost«, »odluščenje«, »sproščenje«, nenavezanost na svet in na sebe; odmreti sebi in svetu (nemško: »die Losschälung«, italijansko: »il distacco« [izg. distákko], francosko: »le détachement [izg. l'detašmán]); te besede in podobni izrazi imajo v navodilu za duhovno življenje ali v asketiki poseben pomen, različen v vsakdanjem življenju; pomenijo tisto stopnjo duhovnega življenja, ko se duša odreče, odpove ne samo stvarem, temveč tudi sebični ljubezni sama do sebe in do lastnega telesa, da more vsak čas dajati prednost volji božji.

ter me tako bogato poplačal! Poglej, kako dober je bil: izročila sem se Njemu in takoj mi je dal, da bi me opogumil, stanovati zraven sebe, postal je moj sosed. Ah, prijazna kapela, kako prijateljsko pribežališče mi je bila! Tamkaj sem našla Zveličarja, ga spoznala, ondi sva sklenila pristrčno prijateljstvo, tam se mi je daroval. Od takrat menim, da nosim krila in da plavam nad telesom.«

»... Kako prekrasna, veličastna je sv. Evharistija, sv. Rešnje Telo!« — je nadaljevala. »Pred tabernakljem mora človek vendar verovati, kaj ne?! Čutiš, da je Jezus tukaj pričujoč in da nas ljubi. Toda, povej, ali ne izstopi, kadar molimo, iz tabernaklja, da se nam približa?!«

»Moja draga sestra, Jezus ne prebiva v sv. Hostiji, da bi počival v kelihu, z a n a s je pričujoč in zato ga moramo m i sprejemati v najsvetejšem Zakramentu oltarja božjega. In glej, od svetih podob izhaja skriven vpliv, po katerem se pričujočnost v naših srcih podaljša, če se mu odpro polna svetega hrepenenja; naša srca postanejo živi tabernaklji in ostanejo tako dolgo, dokler ga hočejo ohraniti v sebi.«

»Da, zares, to živo čutim. Meni se vidi, kakor da bi bil Jezus, ne da bi zapustil sveto Hostijo, v meni močnejše navzoč, kakor v nji. Celo če sem bila po steni ločena od Njega, v svoji sobi, ali če sem spala, je žarek prodrl steno in Zveličar je bil pri meni. Kako ljubezniva je bila njegova pričujočnost! On je v resnici edini, ki nas more popolnoma osrečiti.«

In sklenila je z besedo, katera je bila nama obema draga:

»Življenje je lepo.«

zlasti v težavnih rečeh. Po naravnem nagnjenju namreč človek vselej išče najprej lastno udobnost in srečo. — Prip. prev.

Čudno je, dā je treba ljudem vedno in vedno iznova govoriti: »Misli na svojo dušo! Čas beži, večnost se bliža; jutri, morda še danes se lahko prične zate.« In vendar je res, da bi sleherno uro pozabil na to strašno resnico, če bi ga sleherno uro ne spominjali na to: tako silna je privlačna moč sveta za to padlo stvar. Zdrami se, proč s spancem, ne odlagaj več skrbi za edino potrebno; brž se loti dela, dokler še sveti dan, »pride noč, ko nihče ne more delati«: strašna, brezupna noč, noč, ki nikoli ne dočaka jutrnje zarje! Srečen oni, ki nalik apostolu »ne ve nič drugega ko Jezusa Kristusa in to križanega«. Slišal bo na sodni dan ono besedo večnega veselja: »Pridi, blagoslovljeni mojega Očeta, prejmi kraljestvo, ki ti je pripravljeno od začetka sveta!« Toda zaničevavcem križa, ki so iskali samo sebe, je prihranjena druga usoda: »Čaša v roki Gospodovi je polna močnega in namešanega vina, in nagne jo sem in tja; pili bodo iz nje vsi grešniki zemlje.«

Lamennais.

Če se staraš, si olajšaj delo, a nikar ga ne odloži, ker bi te brezdelje lahko ugonobilo.

Wibbelt.

Dvajsetletni štejemo petdesetletnike med starce; s šestdesetimi leti pa se sami štejemo še za mlade.

Wibbelt.

Kdor je povsod, ga ni nikjer; kdor se z vsem bavi, ne dela ničesar.

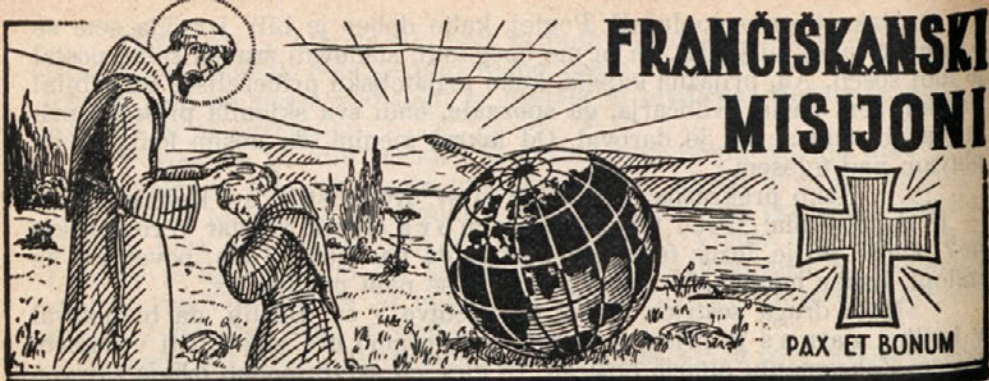
Wibbelt.

Razumevanje, dobrohotnost in zvestoba so trozvočje, ki se mu sleherno srce odkrije polno zaupanja.

Wibbelt.

Nimaš sreče, ker nimaš oči zanjo.

Wibbelt.

P. KRIZOSTOM:

Birmansko pismo

Zopet smo prejeli pismo iz Birmanije, v katerem nam naša sestra frančiškanka poroča o popotovanju dveh misijonark. Samo v obrisih naj vam podam to zanimivo pisanje.

Dne 28. aprila — bil je krassen dan — sta redovnici zapustili misijonsko postajo na vse zgodaj in se vkrcali na bornem čolnu, ki naj bi jih prepeljal čez reko Irrawaddy. Reka je zelo globoka, zelo nevarna. Čoln pa je bil slab in večkrat je grozil, da se bo potopil. Redovnici sta se toplo priporočali Mariji — Morski Zvezdi, ki je čolnič tudi zares skrbno vodila.

V vasici Miale je izbruhnila strašna mrzlica in sestre sta prišli ubogim bolnikom na pomoč. Zelo mnogo odraslih je nevarno zbolelo in štirje še umirajo, med njimi tudi poglavar. Sestre stopita k njemu in spoznata prav kmalu, da je še pri popolni zavesti. Ko mu postrežeta z raznimi zdravili, mu pričneta razlagati glavne resnice svete vere — toda zastonj. Bolnik ni hotel poslušati.

Globoko užalosteni nadaljujeta svojo naporno pot, ko jima priteče naproti deček in kriči:

»Pridita v boncerijo. Enemu izmed boncev je zelo, zelo slabo.«

V to vas ni do tega dne stopila noga ne katoliškega duhovnika, ne katoliške redovnice. Sestre domačinke oblate so obema misijonarkama pred odhodom zagotavljale: »Nemogoče je, da bi stopila redovnica v boncerijo. Pazita!«

Kako sta frančiškanki ostrmeli, ko so jih celo klicali tja. V Birmaniji je zelo mnogo pagod. Vsaka najmanjša vasica ima svojo, zakaj: zgraditi pagodo je toliko, kot zagotoviti si nirvano, budistovska nebesa.

Tudi vasica Miale ima pagodo, vso okrašeno s strašnimi zmaji. Redovnici vstopita in najdeta v glavni dvorani na tleh sedečega bonca, ki ima gručo dečkov okrog sebe, za njim pa se dviga Budova roka.

Ena izmed redovnic vpraša:

»Klicali ste. Kaj želite?«

Brez vsake besede dvigne bonec roko in pokaže na priprta vrata. V tesni sobici leži na skromnem ležišču starček. Zdi se, da bo vsak čas odšel v večnost.

Med tem pa se je v veliki dvorani zgodilo nekaj posebnega. Bonec je z dečki vred po bliskovo planil kvišku. Takoj nato pa so vsi padli na kolena in zaječali:

»Glejte, naš škof!«

V dvorano je stopil v žafranasto tuniko oblečen bonec, ves samozavesten in veličasten. Sledijo mu služabniki s kovčegi in škatlami. Poglavar boncev se pred Budovo soho globoko prikloni.

Ena izmed sester stopi k imenitnemu boncu in se ž njim živahno pomenkuje, ko jo naenkrat pokliče njena tovarišica iz bolniške sobe:

»Pridite hitro!«

Stari bonec, ki je bil 64 let Budov pristaš, se je odpovedoval svojim duhovom in se je oklenil križa, ki ga je vroče poljuboval:

»Kako lepa je vaša vera! Krstite me!«

Dve minuti nato je bil starček že pripravljen za odhod k Jezusu.

Sestri sta šli nato od bolnika do bolnika. Delili sta zdravila, tolažili in molili. V Nambardu sta našli umirajočega moža in ga krstili. V Kontenu so jima ponudili krasen dar: deset dni staro deklico, sirotico brez staršev.

Sestri se peljeta v Miale

Osem dni sta potovali sestri; mnogo bolnikov sta ozdravili in mnogo src navdušili za Jezusa, nato sta se pa zopet vrnili v misijonsko postajo. Do obrežja reke so jih peljali otroci na posebno imenitnem vozu s streho.

Sestri pravita, da bosta isto pot zopet kmalu ponovili in se priporočata v molitev.

Delo ti ne sme biti gospodar, ki mu služiš; temveč nevesta, ki jo ljubiš.

Wibbelt.

Ničemurni ljudje radi občujejo z višjimi po stanu, ponosni ljudje rajši narobe; zakaj ponosni hoče vladati, ničemurni pa se je pripravljen uklanjati.

Wibbelt.

Stori svoje najboljše, toda nikar ne meri previsoko. Kdor ne upošteva meje svoje moči, zapravlja svojo moč.

Wibbelt.

Zavist je lahko tolikšna, da drugim niti tega ne privoščti, česar sama ne zmore.

Wibbelt.

Ne misli, da si vedno toliko pametnejši, če se ti posreči koga varati; nemara je on toliko poštenejši od tebe.

Wibbelt.

DR. TIHAMER TOTH — F. T.:

Močne duše

Pod močnimi dušami si nikar ne mislite junakov, ki so dovršili dejanja, pred katerimi strmi ves svet, junakov, katerih imena se razlegajo vsepovsod in so časniki polni njihove slave. Ljudje večinoma niti enkrat v življenju nimajo priložnosti, da bi izvršili junaška dela. Če se fantje še tako ognjevito in navdušeno ponašajo: kako bi pri tem ali onem pohodu na tečaj storili to ali ono, kako bi mogli umreti za svojo vero in bi med divjaki radi dali svoje življenje za Zveličarja, ali prelili svojo kri za domovino... , pa naj bo to navdušenje še tako lepo — ampak dokler ostane vse to samo prazna sanjarija, prebito malo velja v navadnem življenju! Kajti za takšne žrtve težko da bo kak fant imel priložnost.

Notranjo moč ognjevitenga navdušenja moramo torej spretno zbrati v jadra malih vsakdanjih dolžnosti — potem je lahko črpati iz nje silno odločnost. Kdor se hoče peljati s cestno železnico, zaman plačuje s tisočakom; če nima s seboj drobiža, mu bo sprevodnik velel izstopiti, ker na cestni železnici ne moreš rabiti takšnega denarja. A prav tako moramo silne misli, navdušenje za mučeništvo, ljubezen do domovine izmenjati v drobiž, da lahko vztrajno izpolnjujemo zapovedi svoje vere in dolžnosti, ki nam jih nalaga ljubezen do domovine — vse, tudi najmanjše dolžnosti! Mučeniška smrt za vero te dandanes ne čaka, nemara tudi domovina ne zahteva od tebe junaške smrti. Vendar pa vera in domovina zahtevata od tebe junaško življenje! In to je težje! Primeri nesrečnih samomorilcev dokazujejo, da je dostikrat treba za življenje več poguma nego za smrt.

Med vojno so naše vojake cepili zoper kolero. Ali veš, kaj sem v bolnišnici, kjer sem opravljal svojo vojaško službo, gledal z največjim začudenjem? Silni, krepki mladeniči, ki jim ni bilo mar najstrašnejšega ognja, so trepetali pred tenko vbrizgalno iglo. Vidiš torej, da zgolj z visokim, junaškim navdušenjem ne moreš v vsakdanjem življenju prav nič opraviti.

So ljudje, katerih pogum se bolj približuje lahkomiselnosti in ničemurnosti nego kreposti. Nemara se ne boje smrti; vendar jih navdaja silna bojazen pred trpljenjem, ki jih čaka v življenju, in ta bojazen jih spravi na pot izdajavcev in grešnikov. Trepetaje gleda občinstvo v cirkusu

zares smrtno nevarne skoke vrhovodcev; pa misliš, da more, kdor se tako lahkomi selno igra z življenjem, v sebi premagati laž, če si z njeno pomočjo lahko pomaga iz z amotanega položaja? Manj poguma ti je treba, da se sredi januarja koplješ v reki, ko da v lahkomi selni družbi vztrajaš pri svojem čistem n ravstvenem prepričanju. Pogumen si, če vselej govoriš resnico! Pogumen si, če si vedno pošten! Pogumen si, če zvesto vztrajaš pri svojem prepričanju! — in to dela močne duše.

Oh, kako si vendar sebičen!

Prav zares, nobeno odlikovanje ni takle očitek! Kaj je sebičnost? Nenaravno, spačeno samoljubje. Pravo samoljubje je tako božja zapoved kakor tudi pri rojen nagon. Skrbi za ohranitev poedinca in vелеva nam, da se ogibl jemo vsega, kar bi nam moglo biti v škodo. Sebičnost pa je

Vaščani pričakujejo prihod redovnic

spaka razumnega samoljubja. Sebični fant misli, da je središče sveta, da je ves svet zavoljo njega tu in da je vsem ljudem odločeno izključno: služiti njegovi lagodnosti. Celò velike dogodke svetovne zgodovine presoja, koliko prednosti pomenijo zanj.

Čim manjši je otrok, tem bolj vplivajo nanj čuti, tem sebičnejši je. Oglej si otroka štirih, petih let! Vse zahteva le zase. Vse nakopiči pred seboj, v sobi znaša vse na svoj kup, nikomur nič ne privošči. Takšnemu malčku to še izpregledamo (dasi bi ga tudi že morali vzgajati k nesebičnosti). Tudi se mi ne zdi čudno, če mali študentek kmalu po pričetku šole piše svoji materi: »V šoli imam že tri dobre prijatelje: Ivana Podrekarja, Jožeta Škerjanca in Poljančevega Nandeta«... Čimbolj se ti pa razvije razum, tembolj moraš sprevideti — čeprav te doma niso vzgajali tako —, da svet tu ni zate, da doma nisi najvažnejša osebnost; da žive okoli tebe milijoni ljudi, ki se moraš na vse ozirati. Kdor tega ne sprevidi, pravijo, da je sebičen.

Očitno je, da fantje zelo radi postanejo sebični, prav v razvojni dobi, v »norih letih«, torej v letih, ko so najbolj ponosni na svoj razum in na svoje znanje. Kdor je doma neznosen, loputa z vrati, se vedno kislo drži, je neprestano nezadovoljen in se na nikogar ne ozira, o tem pravijo nespametni ljudje: »Fant je nervozen.« Kaj še! »Fant je le sebičen!«

Samo uveljaviti se hoče, če kak bogat fant pripoveduje svojemu revnejšemu tovarišu, kakšno čudovito potovanje je napravil o počitnicah. Sebičen si, če spusti sklopna vrata, dasi gre kdo za teboj; če se smeješ, ko se drugi žaloste. Neljubeznivo je, če drugim nagajaš ali briješ iz njih norce in podobno.

Že mlad se uri v nesebičnosti. Kako grdo je, če v življenju hočeš veljati edinole sam in zato vsakega drugega poteptati! Kako neki pa človek more postati takšen? Nemara je mlad začel z neznatnimi malenkostmi. Pri kakem obhodu po gozdu je morda hotel stopati na čelu; tedaj je nemara spuščal veje, najsi so za njim idočim štrkale po obrazu; glavno je, da je bil spredaj.

Kako lepo pa je, če o kom pravijo, da je plemenit fant! Plemenitost je nasprotje sebičnosti. Če je koga izmed tvojih tovarišev zadelo kaj hudega, mu v tolažbo privošči nekaj pristrčnih besedi; to je plemenitost. Če je vesel, se veseli z njim. To je tudi plemenitost (sebičnež porumeni od zavisti). Če dopoldansko malico deliš s svojim tovarišem, delaš plemenito. Če mu dopoldne pomagaš pri učenju, če s kako pozornostjo druge razveseliš, če vljudno sprejemaš usluge domačih poslov, če komu pobereš klobuk, ki je padel na tla, in podobno — si nesebičen. Glej, koliko duha, odličnega mišljenja in ljubezni do bližnjega lahko daš neznatnim malenkostim šolskega življenja!

Prvi veliki Frančiškovi Križarji v Novem mestu

Uredništvo je prejelo sledeči dopis:

Dovolite, da se tudi mi Novomeščani zopet oglasimo pri Vas. Kakor že veste, smo imeli 17. marca v frančiškanski cerkvi sprejem prvih Višjih Frančiškovih Križarjev tu v Novem mestu in sicer zjutraj ob pol 6. V lepem svečanem sprevodu smo šli skozi cerkev k obhajilni mizi. Tu smo se postavili v vrste. Sledila so vprašanja p. voditelja Ladislava, na katere smo vsi skupno odgovarjali. Nato nas je p. voditelj nagovoril. Njegove besede, ki so mu prihajale globoko iz srca, so nam vcepile v duše ono hrepenenje po evharističnem Bogu, za katerim smo prej skoraj brez moči tavalj v temi sedanjosti. Po govoru smo prejeli blagoslovljene križce kot znamenje boja, poroštvo zmage in plačila. Po duhovnikovem obhajilu se je približal trenutek, ko smo se lahko kot Veliki križarji posvetili Kristusu, ter prejeli skupno presveto Evharistijo.

Križarji smo se veselili tega dne, saj je to dan, ko smo bili sprejeti med Kristusove borce, dan ko smo prejeli križ kot orožje z zagotovilom zmage in plačila. Mi smo se veselili, toda klarice, ki so prav tako upale na sprejem kakor mi, so z žalostjo gledale na nas, ko smo se vrstili pri obhajilni mizi ter prejemale križce. Tudi one so se hotele veseliti z nami. Zato so nekatere izmed njih takoj po našem skupnem obhajilu poklek-nile k obhajilni mizi ter prejele Kristusa s prošnjo, da bi bilo naše veselje popolnejše. Bile so to klarice, katere vsaki dan pristopajo k obhajilni mizi, katere vsaki dan prosijo Jezusa, da bi dal Frančiškovi mladini ono moč, s katero bi neustrašeno udarili na plan v današnjih težkih časih. Zato Vas prosimo, gospod urednik, da se nas spomnite v molitvi, da bi imele te vzorne klarice še več posnemalcev, kakor jih imajo sedaj, med križarji in klaricami.

Prejmite pozdrave od Frančiškove mladine iz Novega mesta.

Lahrogripel Jožef, II. gimn.

Kako človek začne krasti?

V katekizmu je pisano: »Ne kradi!« Učite se na izust in si nemara mislite zraven: Kako prav za prav človek sploh more krasti? In če kdaj zapelje pred jetnišnico zeleni voz in izstopita dva tatova, ju ogledujete, ko da sta sploh čisto drugače ustvarjena kakor vi in vam tako malo podobna, kakor otočani Tihega oceana ali Karaibi¹, ki so jih nedavno kazali v zverinjaku. Toda ne smete pozabiti: tatova sta tudi bila nekoč otroka kakor vi in takrat še nista vlamljala in ne begala okoli s slepicami. Edino, kar si lahko pri njih opazil, je bilo nemara, da se nikakor nista mogla ustavljati ščegetljivosti svojega goltanca. Če ju je mikala kakšna jed ali slaščica, je bila želja po njej nalik zlemu čaru in morala sta jo slušati in nista bila mirna, dokler nista dosegla namena. Gotovo

Otroci se poslavljajo od Marijinih misijonark

pa ni tako hudo, da pride vsakdo, ki je v svojih otroških letih sladkosnednež, pozneje v jetnišnico. Saj bi potem moralo biti več jetnišnic kakor stanovanjskih hiš. Pri večini se čez leta uveljavi čustvo poštenja razum in tudi sočutje do staršev in sramujejo se biti sužnji svojega poželenja. Toda kakor se vsak človek ne rodi s krepkimi živci in mišicami, tako tudi moči uma in volje niso enakomerno razdeljene. Dosti ljudi je, ki so zelo dobrega srca, toda preslabotnega duha, da bi vedno vnaprej videli posledice svojega dela, in vrhu tega imajo še slabo voljo, tako da se jim je težko premagovati, celo če sprevidijo, kako bi bilo potrebno. Potem so spet drugi, ki so prav zdrave pameti, ali sla po prijetnem okusu v grlu je pri njih tako silna in velika, da so vedno v nevarnosti, da podležejo. Vsi takšni ljudje lahko včasih kljub svojim slabostim brez okvar potujejo skozi življenje, če nikoli ne pridejo v prevelike skušnjave.

Toda mislite si zdaj, da bi jim bilo gladovati ali bi se pred njimi pojavile prav velike skušnjave, da na nečeden način pridobe denar — potem so baš v največji nevarnosti.

Vsekakor torej vidite, da sladkosnednost ne pozna šale. Nihče ne

¹ Karaibi, indijansko pleme; živeli so pred prihodom Evropecev po vsem severnem delu Južne Amerike, danes le še ostanki v Guajani. — Op. prev.

more vedeti, ali ni med ogroženimi in ali razvajanje goltanca ne dobi v njem kake premoči. Zato je to nevarna igra, prav tako nevarna, kakor je za otroke požiranje češnjevih koščic. Marsikdo ima močno črevo, komu drugemu pa, ki je videti popolnoma zdrav, se vname slepič in umre.

Če opazi kdo izmed vas, da ima prav posebno slabost za sladkosti in jabolka na sosedovem vrtu, mu zaradi tega še ni treba obupati, nasprotno: Kdor sam od sebe o pravem času postane pozoren na svoje slabosti, lahko ob pravilni vaji postane celo hrust, prav ker si je prizadeval, kakor je treba, medtem ko je kdo drugi zanemarjal svoja nagnjenja. Kdor izmed vas torej čuti veliko nagnjenost do lizanja in sladkanja, lahko ta nagnjenja izkoristi, da si pridobi železno voljo. Naj se vadi, da tri bonbone ali druge slaščice, štiri praline² in tri pocukrane sadeže mirno pusti na svoji delovni mizi in jih zvečer prav tako spet odrine. Če leva, ki je po naravi roparska zver in ne sprevidi, čemu naj se vadi v samopremagovanju, lahko izurimo, da vzame v svoje žrelo človekovo glavo, ne da bi jo odgriznil, se bo menda vendar dal človek, ki ni roparska zver in ki dobro ve, čemu lahko rabi samopremagovanje, pripraviti, da ne bo snedel precej vsega, kar doseže s prsti.

Nedavno smo govorili, da nam beseda »krasti« lahko pomeni ne le tatvino, temveč tudi marsikatera druge stvari — namreč: koga zavoljo svojega lastnega dobička pripraviti ob pravični zaslužek, koga pod videzom pravice ukaniti za imetje ali mu na umazan način odgnati kupce, in končno spada h kraji tudi, če ljudem spravljáš iz žepa denar in jim zanj podtakneš slabo in nekoristno robo. Kot otroci ste gotovo vsi zoper to in se ne bi marali umazati s takšnimi rečmi — toda mislite na to: slabo v velikem se rodi iz slabega v malem. Le vedno se vprašajte, ne doraščajo li v vas že vsakovrstne slabe navade, ki zagreše sedaj zgolj neškodljive vragolije, ki vas pa kdaj pozneje, če postanejo velike, prisilijo k vsem stvarem, katere se vam zdaj gnusijo. Kot otrok bi svoji revni učiteljici klavirja nihče ne utrgoval urnine, — toda če se že kot otrok ne brzdaš v popustljivosti nasproti slehernemu miku, vzljubiš denar, ker ti uslužno pomaga utešiti vsak mik, in ko si vzljubil denar, ga stiskaš in rajši žrtvuješ usmiljenje in ponos in ko si potem končno odrasel, rečeš mali blede gospodični: Oh, gospodična, kajneda, saj ste zadovoljni tudi z 10 dinarji³ na uro, več na žalost ne moremo dajati; in če si študent, čevljarju ne plačaš računa, ker preračunaš, koliko vrčkov piva lahko izpiješ za to; in kot tovarnar potem tak človek znižuje delavcem plače in varčuje pri varnostnih in zdravstvenih napravah, ker sicer spomladi ne more v Italijo, ali pa mora imeti enega posla manj. In vsi ljudje, ki store kaj takega, so gotovo bili ljubki in všečni otroci — le mar jim ni bilo enega samega nagnjenja, hlepenja po lizanju in uživanju. Niso se hoteli ničemur odreči in tako je čutna sla zagospodovala v hiši in jim zdaj tako popačila srce.

Glavno je, da si pazljiv in nezaupljiv do najmanjših začetkov. Le ne mislite, da je n. pr. kak roparski morilec vselej človek, v čigar srcu od začetka ni bilo trohice usmiljenja. Ne, morda je kot otrok imel celo dosti usmiljenja, toda nebrzdano poželjivost. Trajno pa za oba v človeškem srcu ni prostora. Eden se mora umakniti. In to je potem večinoma usmiljenje; zakaj če poželjivosti ne ukrotimo prav v začetku, vzplapola kakor zubelj, ki z dimom in žarom zaduši vse drugo v srcu. Imel sem znanca, ki se je kot deček še o pravem času izpreobrnil, toda pravil mi je nekoč

² Praline so raznovrstne. Ena vrsta so nadevani čokoladni cukrčki. — Op. prev.

³ Izvirnik ima 80 pennigov. — Op. prev.

pozneje, kako je za otroških let želja po uživanju sadja postala v njem tako močna, da se je lotil hranilnikov svojih bratov in sestra, da bi ga dobil. Izprva da je bil vzel le nekaj dinarjev⁴ in mu je bilo celò hudo, da jim je vzel, kar so si s težavo prihranili. Ali stopnjema da se je ojačila njegova poželjivost in je imel občutek, ko da mu je usmiljenje živo zazidala v njegovi notranjosti. Nazadnje da se sploh ni več zgenilo. Tako pač lahko človek, ne da bi sam opazil, postane sčasoma plašna roparska zver in zagreši njihujše.

Kdor si voljo vsak dan uri v malem, bo pripravljen, če pridejo skušnjave in ga hočejo napraviti za hlapca njegovemu telesu.

»Kdor pa je v najmanjšem krivičen, je krivičen tudi v velikem«, (Lk 16, 10) pravi Gospod. Spočetka se človek nekako ustraši tudi najmanjšega greha, toda če ga ponavlja, se ga navadi. Ko se ga enkrat navadi, se mu zdi, da ga nujno mora napraviti. Ko enkrat začne človek misliti, da greh nujno mora napraviti, je že v krempljih slabe navade, ki ga zlepa ne izpusti več. To ne velja le o velikih, ampak prav tako o malih napakah. Iz ene napake se rodi druga, tretja itd. in uresniči se tako stari pregovor: Kdor, laže, ta tudi krađe.

Dobre in slabe strani navad

Ali ste si že kedaj odznotraj ogledali kakšno veliko ladjo, kako so tu razdeljena vsa posamezna dela? Če je jadrnica, ima vsak jambor, celò vsako posamezno jadro svoje posebne mornarje, ki ž njim upravljajo — če je parnik, imate tu najrazličnejše nameščence za oskrbovanje stroja — prav do kurjača ali uslužbenca, ki mora neprenehoma z vodo oblivati razbeljene strojne dele. In razni častniki imajo tudi vsi zopet svoje določeno opravilo v vzdrževanju celote. Samo mislite si, da bi kapitan dal znamenje za odhod in bi tu stalo veliko krdelo moštva, od katerega bi nihče ne vedel, kje naj poprime! Ali mislite si na primer, da bi kapitan vedno moral tekati od enega do drugega, da mu pokaže, kako naj vrši svoje opravilo, ali da vidi, ga li vrši tudi pravilno. Potem bi ladja najbrž nasedla že kje v pristanišču; zakaj kapitan mora stati na poveljniškem mostičku, da odzgoraj vse pregleda, kaj se mora zgoditi, in utegne le semtertja preizkusiti, je li tudi do podrobnosti vse v redu. Ali mislite si, recimo, da bi tovarnar vse svoje duševne sile rabil zgolj zato, da vsepovsod pregleda, je li tudi najmanjše kolesce dobro naoljeno, in si dal pokazati vsako posamezno pismo v svoji pisarni, ni li v njem tudi kakih pravopisnih napak ali siceršnih pogreškov. Propadel bi, zakaj potem bi sploh ne utegnil več proučevati, na katerem delu zemlje je baš največ povpraševanja po njegovem blagu, odkod pač lahko najceneje naroči svoje stroje in sirovine in s katerimi novimi iznajdbami se lahko okoristi. Ne, treba mu je, da se lahko zanese na svoje nameščence. Saj bi drugače lahko rajši takoj vse sam napravil. Odložiti mora neprestano nadzorstvo nad vsakim poedincem, da lahko posveti svoj čas ogledu po svetovnem trgu in velikim proračunom. To imenujejo »delitev dela« in pritrdili mi boste: podjetje bo tem bolje uspevalo, čim vestneje bodo vsi njegovi nameščenci vršili svoje dolžnosti in čim manj bo njega neprestano nadziranje oviralo, da bi vse svoje moči posvečal razmišljanju in raču-

⁴ Glej prejšnjo opombo!

nanju. Da, potrebno je, da lahko mirnega srca za nekaj tednov odpotuje v tuje dežele, da obiše svoje odjemalce in si ogleda tuja tržišča in se hkrati vedno lahko zanese, da gre vse po redu tudi brez njega. In pomislite kedaj, kako počasi bi se vse vršilo, če bi vsak posamezni delavec in vsak knjigovodja in pisar moral za sleherni majhno opravilo vselej šele vprašati: Ali naj napravimo to, kako moramo to delati? i. dr. Zastalo bi sleherni kolo. Skrbeti mora torej, da njegovi »nameščenci« opravljajo svojo službo, tudi če jim ne ukaže in predpiše vsakega posameznega prijema. Njih opravila morajo postati trdne »navade«. Navade torej so dejavnost, kjer razumu ni več treba neprestano sodelovati. Seveda se mora razum te dejavnosti najprej priučiti in skrbeti, da se vse posamezno ujema s celoto, tudi mora semtertja kdaj pogledati, ali je še vse v redu — toda vedno poleg mu ni treba biti več. Mislite n. pr. na učenje klavirja. S kakšno muko moramo najprej opazovati in preiščati vsako noto in kako zelo si dostikrat napenjamo možgane, da sleherni križec in vsak C upoštevamo na pravem mestu. S pogostim ponavljanjem pa se vseh različnih prijemov nazadnje tako priučimo in navadimo — (navada je v zvezi s privajenostjo: privajen si nečemu) — da sploh ni treba več klicati preudarka na pomoč. Oko vidi note in odtod je bila pot do prstov tako često prehojena, da prispe naznanilo tudi brez posebnega povelja možganov takoj do kraja, odkoder se vodijo ročni gibi — tako kakor je rečna struga vedno globlja, čim dlje teče po nji čista voda. Ker zdaj možganom ni treba več nadzirati in voditi slehernega giba, jim preostajata moč in čas, da mislijo na izraz in na piano in forte na pravem mestu — torej vidite delitev dela tudi pri igranju na klavir kakor na ladji in kakor v tovarni. Namen vaje je potemtakem, da ustvarimo navado, in le-ta nam pomaga, da razbremenimo duha, da gleda v daljo in prodira v globino na vse strani in na ta način vodi vse delo ljudi k pravemu smotru, tako kakor se kapitan na daleč razgleduje po svetilnikih in dolgo gleda v morske mape in grebe v globine svojih izkušenj, da pravilno vodi kretanje drugih. Če torej govorimo o dobrih navadah in jih vsakomur priporočamo, mislimo s tem tudi: treba nam je samega sebe urediti tako, da imamo dobro izvežbano in zanesljivo družinico navad, da ni treba vedno za sleherni malenkost vprezati duha — zakaj drugače nam gre prvič vse počasneje od rok, kar moramo storiti, in drugič je zavoljo tega otežkočeno vse življenje, če kapitanov duh ne more vedno stati na poveljniškem mostičku, temveč mora smukati po vseh hodnikih. Če komu, recimo, red nekako preide v kri in meso, da vse kakor v sanjah položi na svoj pravi prostor, je to za glavo že ogromna pridobitev časa. Če se preprosto navadiš, da ješ čedno in okusno, ti pri tujih ljudeh ni treba napenjati duha in neprestano paziti na sleherni kretnjo, temveč ga lahko zaposliš z zabavo in poslušanjem. Če se sploh privadiš, da vse storiš ob določenem času, si zopet duha rešil naloge, da bi vedno obračal vso svojo pozornost na pravljanje določenih majhnih reči. Z eno besedo, kdor svojega duha ne osvobodi skrbi za vse takšne malenkosti in si ne privzgoji nekaj vrlih in zanesljivih navad za običajna življenjska opravila, je slab gospodar v svojem lastnem življenju in si nikoli ne bo opomogel.

Da si torej moremo pridobiti navade, korenini v dejstvu, da se vsaka dejavnost s ponavljanjem tako rekoč osamosvoji in ji ni treba več čakati navodil duha. Tako kakor konji pri požarni brambi na znamenje zvona kar sami teko k vozu, tako vse male živčne celice v možganih po čistem ponavljanju nazadnje oddajajo vnanjo pobudo naprej prometni pisarni, tudi ne da bi poprej telefonirale razumu. Poročilo drsi pač po najboljših izvoženih tirih dalje — tako bi lahko opisali tudi postanek navade. Kdor

stokrat obesi svoj klobuk na pravo mesto, bo storil to tudi med najživahnjšim pogovorom, saj mu za to preudarek sploh ni več potreben: Ko njegove oči uzro hodnik, gre pač to poročilo na stokrat prehojeni poti v možgane in brez ovinka na mesto, koder se sprožijo davno znane kretnje, določene za obešanje klobuka. Tako n. pr. tudi razumemo, kar so nekateri izmed vas gotovo že doživeli, ko se je rodbina preselila v drugo stanovanje: če duh ni baš pazljiv, tečeš iz šole domov še vedno po stari poti. Ta dejavnost se je torej osamosvojila — osvobodila se je vajeti razuma. Kajpada je to komu v takšnem slučaju silno neprijetno. Toda taka osamosvojitev čestokrat ponavljanih dejavnosti ima še veliko nevarnejše strani. Gre za sposobnost, ki se nam lahko izprevrže v največjo korist, pa tudi v največjo škodo. Lahko se namreč osamosvoje tudi slabe in nezdruge dejavnosti, na ta način, da se dostikrat ponavljajo. Takrat je v nevarnosti gospostvo razuma. Kajti s tem, da so se takšne delavnosti neštete krati izmahnile nadzorstvu razuma, so seveda nadzorne žice nekoliko iz rabe in ne docela pripravne, medtem ko je pot od izkušnjave do vdaje tako gladko izvožena, da dejanja med vožnjo že sploh ne moreš več ustaviti. Taka je podoba, če slaba dejavnost postane navada in duh ali popolnoma izgubi gospostvo ali si ga more le z največjim naporom spet pridobiti, ko si na vse kriplje prizadeva, da izkušnjavo takoj, ko se prvič pojavi v možganih, napoti v svojo pisarno in jo da v pest tamkaj zbranim dobrim mislim. Vidite torej, kako, važno je, da si duh najprej prav natanko ogleda vse dejavnosti, preden jim da svobodo. Enako, kakor se mora kapitan semtertja prepričati, ali se mu ne plazijo med moštvo tudi kaki zli elementi, ki utegnejo kje na odprtem morju zanetiti vstajo, prav tako se mora semtertja duh prepričati, ali je k navadam privzel tudi resnično dobre prvine, ali mu res kaj lajšajo, kar se je sam namenil storiti, ali pa delajo nekaj, kar spravlja v stisko in nevarnost zaupana mu človeška življenja.

Mar niste mnenja, da mora duh celo na dobre navade nekoliko paziti, da se kar preveč ne osamosvoje in se jim ne vzbudi zavest, da jim nihče več ne sme nič reči? Ali ni mogoče, da postanemo tudi sužnji dobrih navad? Mar ne dobiš n. pr. ljudi, ki postanejo kar nevšečni, samo ker morajo za koga, recimo, vzeti kako knjigo iz običajne vrste ali prekiniti svojo umerjeno navado dela? In mar ni suženj varčnosti prav blizu, da postane skopuh? Torej tudi dobre navade moramo nekoliko nadzirati, da tudi brez odpora dopuste kako izjemo, če se to najvišjim mislim zdi potrebno. Najboljša navada postane nevarna, kakor hitro odpove poslušnost najvišjemu gospodarju, zakaj samo on lahko presodi, kaj je potrebno za celoto, in morajo se ukloniti prav tako, kakor mora strojnik brez-pogojno slušati, če kapitan ukaže počasno vožnjo ali »stop«.*

»Kdor je v najmanjšem zvest, bo zvest tudi v velikem. (Lk 16, 10.) Kakor voda izdolbe tudi najtršo skalo, tako zvesto izvrševanje malih vsakdanjih dolžnosti napravi človeka sposobnega, da dobro vrši tudi velika dela, ker je pot že uglajena. Male vsakdanje žrtve in premagovanja nam večkrat prizadevajo več trpljenja, kakor velike žrtve. Lažje je biti junak enkrat, kakor pa vsak dan. Lažje pred drugimi, ki te za junaštvo hvalijo, kakor pa neopaženo pri vsakdanjem delu. Toda resničen junak ni tisti, ki napravi kakršnokoli junaško delo, ampak tisti, ki vsa življenjska dela junaško izvrši.

* Stoj.

**Pax
et bonum!**

**Mir in
vse dobro!**

P. ANGELIK:

Kdor noče na stara leta biti sam sebi in drugim v nadlego, kdor hoče tudi na stara leta, ko ne bo mogel več vršiti svojega poklica, živeti od svojega dela, naj se vpiše v Podporni odsek III. reda.

Glavni pogoji za vpis v ta odsek so sledeči:

Kdor se hoče vpisati:

1. Mora biti ud III. reda ali se zavezati, da vanj stopi tekom petih let;
2. se mora preživljati z lastnim delom in ne sme biti odvisen od do-
brote bližnjega;

3. ne sme biti star nad 55 let;

4. mora biti naročen na »Cvetje« ali se nanj naročiti.

Kdor potrebuje tiskovine za vpis ali želi kakega nadaljnjega poja-
nila, se lahko pismeno ali osebno obrne na »Podporni odsek III. reda
v Ljubljani, Marijin trg 4« ali na »Župni urad Marijinega Oznanjenja
v Ljubljani«.

1. Zakaj Frančiškov dom v Spodnji Šiški ni ostal tam vpisan, kjer
je bil, ampak je bil prepisan na tretjeredno Stavbno zadrugo »Mirni dom«?

Lastninsko stanje Frančiškovega doma je bilo pravno nepravilno.
Zemljejknjižno je bilo zemljišče, na katerem je bil Frančiškov dom zidan,
vpisano na frančiškanski provincijalat slovenske provincije sv. Križa, ker
na tretji red ni moglo biti vpisano, ker ni pravna oseba, dejansko pa je
bilo zemljišče in Frančiškov dom last tretjeredne skupščine pri cerkvi
Marijinega Oznanjenja v Ljubljani, ki je dom zidala deloma z lastnimi
prispevki, deloma s pomočjo raznih dobrotnikov.

Po smrti graditelja Frančiškovega doma p. Salvatorja Zobca se je
raznesla neosnovana vest, da bo provincija, na katero je bilo zemljišče
in s tem tudi dom sv. Frančiška zemljejknjižno vpisano, stanovalke Fran-
čiškovega doma enostavno ven pometala in v njem namestila semenišče
za mlade dijake, ki bi imeli veselje in namen, da pozneje vstopijo v
frančiškanski red.

Oba ta dva vzroka sta nagnila odbor III. reda, da je dne 18. novem-
bra 1934 na odborovi seji začel razpravljati o tem, kako bi se uredilo
lastninsko vprašanje Frančiškovega doma tudi napram javnosti, t. j. proti
davčnim, sodnim in drugim oblastem in da bi se zemljejknjižno dal pre-
pisati na III. red.

Voditelj III. reda je dal odboru ves mesec na razpolago, da se
odbor med seboj posvetuje in vpraša tudi druge, kako bi se dala stvar
najlepše urediti.

Odbor tretjeredne skupščine pri cerkvi Marijinega Oznanjenja je bil,
kakor rečeno, dejanski lastnik zemljišča, na katerem je zidal stavbo Fran-
čiškov dom. Postopal je cerkveno pravno popolnoma pravilno (primerjal

kanon 1599 § 2. in kanon 691). Dejstvo je namreč, da nosilec lastnine redovne skupščine namreč ni ne župnija, ne cerkev, pri kateri je skupščina ustanovljena, tudi ne skupnost tretjerednikov dotične skupščine, ampak juridična oseba, ki jo predstavlja odbor dotične tretjeredne skupščine samo pred cerkveno oblastjo, ne pa tudi pred civilno oblastjo in baš zaradi tega se je morala urediti vsa zadeva tudi za civilno oblast.

Ker je bil torej odbor tretjeredne skupščine pred cerkveno oblastjo polnopravni lastnik zemljišča in s tem posredno tudi stavbe Frančiškovega doma, ki jo je zidal tako rekoč na zemljejnizišno tujem zemljišču, je mogel in smel odločati o pravnem stanju edinole on, zaradi česar se je prepis zemljišča in s tem posredno tudi Frančiškovega doma izvršil cer-

Frančiškov dom v Spodnji Šiški v Ljubljani

kveno in državno pravno popolnoma pravilno. (Prim. o tem: Dr. P. Heribert Holzapfel: Die Leitung des Dritten Ordens, München, Pfeiffer Verlag p. 113.)

Ako ena ali druga odbornica pri seji, kjer se je o tem sklepalo, slučajno ni bila prisotna (navzočih je bilo 19), to na stvari prav nič ne spremeni, ker je navzoče število odbornic zadostovalo za sklepčnost in veljavnost odborovih sklepov. Kdorkoli bi tozadevno širil še nadalje napačne govoriče, naj posledice pripiše sam sebi.

2. Kakšno je gospodarsko stanje Frančiškovega doma, ko je Stavbna zadruga »Mirni dom« istega prevzela?

Ogromno delo je napravil pokojni p. Salvator Zobec, ko je zidal dom sv. Frančiška in zelo nam je žal, da ne more uživati sadov svojega truda, toda upamo, da bomo z božjo pomočjo nadaljevali njegovo delo in se zato obračamo do vseh, ki jim je dobrobit tega doma na srečo, da nam še nadalje pomorejo bodisi z darovi, bodisi z molitvijo in dobrimi deli. Le z združenimi močmi bomo premagali vse težave.

Iz obračuna in poročil, ki nam jih je zapustil pokojni graditelj doma je razvidno, da je Frančiškov dom z zemljiščem vred stal približno 1.500.000 Din, sedaj je vreden prilično 1.200.000 Din, ker so cene padle. Koliko je tu tretjeredniških žuljev in dela, vedo samo Bog in pa dotični, ki so nesebično darovali v ta namen. Bog naj bo vsem stoteren plačnik.

Od te vsote pa je ostalo neplačanega še Din 281.669.73. K tej vsoti moramo prišteti še zneske, ki so jih vplačale one osebe, ki čakajo, da dobe v domu stanovanje, tako da naraste dolg na Din 340.669.73. Iz tega dejanskega položaja, ki je vsakomur na vpogled v pisarni župnega urada Marijinega Oznanenja v Ljubljani, Marijin trg št. 4, je povsem jasno, kako neresnično trdijo tisti, ki pravijo, da je Stavbna zadruga »Mirni dom« prevezela Frančiškov dom le zato, da bo krila izgube Podpornega odseka III. reda, nasprotno bo še treba veliko truda in naporov, da bo vse to plačano. In ne samo to. Bili smo celo prisiljeni, da smo si izposodili od Podpornega odseka III. reda toliko denarja, da smo poplačali najnujnejše dolgove, ker pač ne smemo dopustiti, da bi prišel dom sv. Frančiška v slabo ime. Dozdaj smo že izplačali takih najbolj nujnih dolgov v skupnem znesku 35.903 Din. Potrdila o tem imamo na razpolago.

Še več truda pa bo treba in ljubeznipolne požrtvovalnosti, da bomo mogli povečati dom in tako ustreči tudi onim, ki še danes nimajo svojega kotička in ne vedo, kam bodo šli na stara leta. Kdorkoli pa bi razširjal še kaj neresničnega, naj pa posledice pripiše sam sebi.

3. Ali je res, da lahko Stavbna zadruga »Mirni dom« polagoma preide v roke netretjerednikov ali celo nasprotnikov cerkve in vere?

Novo kupljena parcela pri Sv. Krištofu v Ljubljani je vknjižena na Stavbno zadrugo »Mirni dom«.

Vsi člani navedene zadruge so popolnoma enakopravni med seboj. Na občnem zboru izvolijo člani izmed sebe načelstvo in nadzorstvo petih članov za tri leta, ti pa med seboj izvolijo načelnika in druge poslovalce.

Ker je članstvo tretjeredne zadruge »Mirni dom« razen par strokovnjakov sestavljeno izključno iz samih tretjerednikov, je samoposebi umevno, izključena vsaka nevarnost, da bi kedaj mogla parcela pri Sv. Krištofu preiti v roke netretjerednikov ali celo nasprotnikov cerkve in vere. Kdor take novice širi, računa z nevednostjo članov tretjerednikov in tretjerednic. Posledice tega govoričenja naj pa pripiše sam sebi.

Ako bi se pa kedaj zgodilo, da bi bil tretji red v Jugoslaviji zatrt, je pa vprav s tem, da je zemljišče pri Sv. Krištofu zemljeknjižno vpisano na Stavbno zadrugo »Mirni dom« in postalo s tem pred civilno oblastjo njena last, obvarovano in povsem onemogočeno, da bi mogla ta lastnina preiti v netretjeredniške odnosno cerkvi sovražne roke. Kakor ne more država — dokler sploh priznava lastninsko pravico — zaseči zasebne lastnine nobenemu izmed nas, tako tudi ne more pravno veljavno v trgovskem registru okrožnega sodišča v Ljubljani vpisani zadrugi vzeti njene lastnine. Člani zadruge-tretjeredniki, ki so vedno solastniki zadrugne imovine, pa vedno sami odločajo, v kakšne namene se smejo uporabljati zemljišča in pozneje stanovanjski domovi Stavbne zadruge »Mirni dom«.

4. Ali je res, da bodo morale stanovalke Frančiškovega doma v dveh letih iti vse ven in da bodo morale začeti znova plačevati prispevke za stanovanje in še razne druge davke?

Vse to so same neresnične govorice. Nasprotno je res, da ostanejo pravice vseh stanovalk Frančiškovega doma popolnoma neokrnjene in da so sedaj dobile celo nove pravice. Prej, preden je bil prevzet Frančiškov

dom od Stavbne zadruge »Mirni dom«, je bila sicer lastnica hiše in zemljišča tretjerredna skupščina pri cerkvi Marijinega Oznanenja v Ljubljani, zemljišče je pa bilo vknjiženo pri sodnji na frančiškanski provincijalat slovenske provincije sv. Križa. Po prepisu zemljišča in s tem posredno tudi Frančiškovega doma na Stavbno zadruzo in odkar so se stanovalke Frančiškovega doma vpisale kot članice Stavbne zadruge, so postale tudi one same solastnice hiše in zemljišča in bodo ostale, dokler bodo izpolnjevale vse dolžnosti in se ravnale po izdanih navodilih. Pravice stanovalk torej ne samo da niso bile okrnjene, ampak so bile še povečane.

Prav tako ni res, da bi morale stanovalke po dveh letih znova začeti plačevati prispevke za stanovanje, kajti na to še v sanjah nihče ni mislil razen tistih, ki so si pač to izmislili. — Enako ne bo treba plačevati stanovalkam Frančiškovega doma kakega davka, ker je Stavbna zadruza »Mirni dom« kot socialna in dobrodelna ustanova oproščena vseh davkov. Ker je pa v združnih pravilih predpisano, da sme dajati zadruza stanovanja samo svojim članom, so se morale vse sedanje stanovalke in se bodo morale tudi vse bodoče stanovalke vpisati kot članice Stavbne zadruge »Mirni dom«. Stavbna zadruza bo pa plačevala davek samo od treh v hiši Frančiškovega doma v najem oddanih poslovnih lokalov, kakor ga je moral letno plačevati tudi prejšnji zemljiškoknjižni lastnik — provincijalat slovenske provincije sv. Križa.

Kdorkoli pa bo razširjal tej resnici nasprotno novice, naj pa posledice pripiše sam sebi.

5. Ali se bo res Frančiškov dom od sedaj naprej imenoval Zadruza »Mirni dom«?

To ni res. Frančiškov dom bo ohranil svoje ime kakor doslej, in kdor tega ne verjame, se gre lahko prepričati osebno na davčno in finančno oblast, kjer bo videl, da se vse vloge, ki so bile izvršene glede prevzema doma, glase na Frančiškov dom in na ničesar drugega. Kdor verjame takim govoricam, s tem samo pokaže, da nima osebno prav nobene razsodnosti.

Stavbna zadruza »Mirni dom« je tretjerredna zadruza, ki bo lastnica in na katero bodo zemljiškoknjižno vpisane parcele in hiše, pa najsi so v Spodnji Šiški ali pri sv. Krištofu ali v Mariboru ali Celju ali kjerkoli na Slovenskem. Posamezne hiše se bodo lahko imenovala Frančiškov dom, Elizabetin dom ali kakorkoli, kakor bo pač ugajalo odboru dotične tretjerredne skupščine, v katere okolišu bo tak dom postavljen.

6. Ali je res, da je Frančiškov dom iz duhovniških rok prišel v povsem lajske roke?

Ne vem, kako bi prav za prav na to odgovoril. Frančiškov dom je bil last III. reda, ž njim je razpolagal odbor tretjerredne skupščine pri cerkvi Marijinega Oznanenja in je tudi zdaj ostal v rokah prav tiste tretjerredne skupščine, katere člani so obenem tudi člani Stavbne zadruge »Mirni dom«. Razlika je le v tem, da je bil prej vknjižen pri sodišču na frančiškanski provincijalat slovenske provincije sv. Križa, zdaj je pa vknjižen na tretjerredno Stavbno zadruzo »Mirni dom«.

7. Kdo pa bo dobil stanovanje v Frančiškovem domu in v drugih slihnih domovih, katere bo zidala Stavbna zadruza »Mirni dom«?

Na splošno lahko rečemo, da bodo v teh domovih prebivali izključno člani in članice III. reda.

Kar se tiče posebej Frančiškovega doma, je jasno, da bodo v njem stanovale le članice III. reda, in sicer predvsem članice ljubljanske tretje-redne skupščine, ako bi odbor III. reda ne sklenil drugače. Zaenkrat je pa brezplodno o tem razpravljati, ker jih je še najmanj 11, ki so že vplačale popolno vsoto za stanovanje v Frančiškovem domu in imajo torej prednost pred ostalimi. Kdaj bo kako mesto prosto, tega ne moremo določati mi, ampak Bog, ki določa slehernemu, koliko let bo živel. V drugih domovih sv. Frančiška, katere upamo, da si bomo še v bodočnosti pridobili, bodo pa nedvomno dobili tudi moški člani III. reda svoje oddelke. Kdaj bomo pa začeli zidati take domove, o tem je pa bilo v »Cvetju« že večkrat pisano.

Tako je treba delati

Telefon zazvoni. »Tukaj D. J. K. Holsterhausen, vodja oddelka. Ali ste že slišali? V komunistični trgovini na Cerkveni ulici je izpostavljeno razpelo iz komunistične razstave v Berlinu, to se pravi, Kristus na križu z vojaškimi čevlji in masko proti plinu. Vrh tega so to podobo opremili po načinu verskih slik z črnim okvirjem. Cela cesta je polna ljudi...«

»Dobro, da si klical, takoj bom poklical predsedstvo policije in zahteval odstranitev, Bog živi.«

Policijsko predsedstvo. »Obžalujemo, da ne moremo ničesar napraviti, mi nismo zato pristojni, to je stvar mestne občine.« »Saj imate vendar oddelek za pobijanje javne nenravnosti. Zvežite me s prvim oddelkom.« Prvi oddelek. »Najprej moramo dobiti navodilo od predpostavljene oblasti, le če se moti javni red in mir, lahko takoj nastopimo.« »Red in mir bosta čisto gotovo motena, če sramotilne slike takoj ne odstranite, bomo že skrbeli za to, da bosta motena. Ali mislite, da si bomo kaj takega tu v Essenu pustili dopasti, kar je bilo prepovedano v Berlinu? Tega tudi v Essenu ne bomo trpeli. Mi nastopimo s petdesetimi možmi in bomo trgovino obmetavali s cestnimi kamni, če slika takoj ne izgine. Štiri leta sem preživel v angleškem vojnem ujetništvu, pa grem magari še v nemško ujetništvo, če je treba. Tudi evangelijsko mladino bomo mobilizirali. V takih stvareh delamo z njo skupaj. 32.000 katoliških in 15.000 evangelijskih mladcev zahtevamo, da se slika takoj odstrani ali pa nastopimo v akcijo.« »Le pomirite se, bomo zadevo takoj uredili, samo dajte nam stvar pismeno.« »Se bo takoj zgodilo.«

Temu je sledil še telefonski klic pri tajništvu evangelijske mladine in tudi oni protestirajo. Vse to se je zgodilo zjutraj okoli desetih, opoldne je podoba iz trgovine izginila.

Nove knjige

M. Elizabeta, O. S. Urs.: Slava sveti Hostiji. Ljubljana 1935. Založil Jugoslovanski uršulinski provincijalat.

Lepo opremljena knjiga obsega 86 pesmi v čast presv. Rešnjemu Telesu, ki jih je zložila znana pesnica M. Elizabeta. Knjiga bo zelo dobro služila za razne deklamacije ob priliki priprav za Evharistični kongres v Ljubljani, pa tudi ob raznih svečanostih za prvo sv. obhajilo itd. Saj nam ravno tovrstnih pesnitev manjka. Vsem, kateri bi radi videli opisano to najsvetejšo Skrivnost v vezani besedi, lepo knjižico prav toplo priporočamo.

P. Krizostom O. F. M.: *Evharistični cvetovi*. (Otroške igrice 4. zv.) Zopet smo dobili knjižico, ki smo si jo vsi srčno želeli in ki vsebuje tri krasne igrice in štiri deklamacije, evharistične vsebine. Za otroške prireditve na dan prvega sv. obhajila in za evharistične akademije smo imeli do zdaj tako malo primerne, pričujoča knjižica bo pa temu pomanjkanju veliko odpomogla z igricami: »Pankracijeva zmaga«, »Sv. Tarcizij« in »Blažena Imelda«. — Knjižico toplo priporočamo. Stane le 6 Din. Naroča se pri založniku: Anton Šfiligoj, Ljubljana, Sv. Petra cesta 2.

Ivan Pregelj: Izbranih spisov X. zvezek: *Otroci sonca*. Ljubljana 1935. Založila Jugoslovanska knjigarna. (Zbirka domačih pisateljev, prva knjiga V. kola, letnik 1935.)

Trilogija »Otroci sonca« je morda Pregljeva najlepša stvar, prelep družinski roman, vzet iz sodobnosti. Tri novele, ki so nastale v različnem času, je Pregelj združil v celoto, ki predstavlja danes umetniško zrelo in enotno delo in gotovo najboljšo Pregljevo sodobno povest. Osebe, ki v njej nastopajo, spadajo med najmočnejše stvaritve v slovenski književnosti sploh. Komur je za zdravo, kleno in vedro čtivo, mu moramo priporočiti »Otroke sonca«.

Upton Sinclair-Mirko Javornik: *Dolarji*. Roman. II. del. Ljubljana 1934. Krekova knjižnica.

Jed Rusher postaja v družini starega Mr. Warrenerja vedno bolj domač. Da reši vnukinjo tega milijonarja in vse njeno sorodstvo sramote, se z njo oženi in postane ud te družine. Po njej bolj in bolj prodre v skrivnosti kupčijskega in trgovskega življenja, se pouči, kako treba igrati na borzi, kako uničevati banke, kako se v raznih podjetjih iznebljati tekmecev, kako pridobivati čimveč denarja in premoženja. Trezno življenje, vedno naporno delo in snovanje novih načrtov za še večje pomnoženje imetka ga ne pomehkuži kot druge člane visokih finančnih krogov, ki propadajo. Stoji na višku denarne slave — Napoleon, denarni velikan — in v svoji preprostosti se ne meni za mišljenje denarnih mogotcev, katerih družbi na videz pripada, a se dosti za njo ne briga. — Sanje mladosti: čim bolj obogateti — so uresničene. A kljub temu ni srečen. Žena se mu izneveri. Spozna, »da je potrebna vera, vera, ki ljudi zadržuje, da ne zblazne«. Kako rad bi imel vero svoje sestre Lize, ki je celo življenje imela nanj močan vpliv. Za spoznavanje življenja ameriških milijarderjev je knjiga poučna in priporočljiva, ki jasno kaže, da tudi gore dolarjev še oddaleč niso — vse.

Dr. Andrej Gosar: *Za nov družabni red*. Drugi zvezek: Cilji in pota. Prvi snopič. Celje 1935. Založila Družba sv. Mohorja. — Knjiga bo izšla v petih snopičih. Prvi, kakor tudi vsak naslednji, bo stal 30 Din.

Velika prednost in vrednost Gosarjevega dela je v tem, da se avtor, zvest svojemu realističnemu gledanju na družabno življenje, ni ustrašil nobenih problemov ter se ni izognil nobenemu važnejšemu družabnemu vprašanju naše dobe. Na ta način je dr. Gosarjevo delo sicer naraslo, čeprav se pisatelj ni nikjer spuščal v podrobnosti, ki imajo zgolj trenoten značaj in pomen, a je prav radi tega postalo tudi silno aktualno, življenjsko in živo, tako da ga bo vsak bravec z velikim zanimanjem in užitkom bral. Knjiga je namreč pisana tako, da poglavje za poglavjem odkriva sila zanimive, mnogokrat tudi povsem nove poglede na aktualna družabna vprašanja naše dobe.

Vsa ta, tako silno obsežna in pestra snov je v knjigi obdelana jasno in pregledno, brez nepotrebne navlake. Zato bo knjiga izredno dobro služila vsem, ki se udeležujejo na kateremkoli področju modernega družabnega življenja. S pridom jo bo bral strokovnjak pa tudi vsakdo, ki se zanima za delavsko, kmečko, obrtniško ali pa uradniško vprašanje.

Kruh iz nebes, Daritev nove zaveze, Zadnja večerja, Evharistični zgledi, Sveta maša, Brat Pashal. To so knjižice za duhovno probudo, ki so jih založili kot nekako pripravo za Evharistični kongres salezijanci na Rakovniku. Cena vsaki knjižici 1 Din. Vsebina je razvidna iz naslova samega in je vsled pomanjkanja prostora ne moremo posebej navajati. Ker so knjižice res poljudno in zanimivo pisane, jih vsakemu toplo priporočamo.

Roland Dorgeles-Ivanka Klemenčič: Leseni križi. (Ljudska knjižnica 58.) Ljubljana 1935. Založila Jugoslovanska knjigarna. Cena broš. 35 Din, vez. 45 Din.

To je nemara najboljši vojni roman iz svetovne literature. To niso spomini, kakor jih je vtisnilo resnično življenje. Vsaka oseba, ki v njem nastopa, združuje poteze morda sto drugih oseb. Tako pravi avtor sam: »Niti za hip mi ni bilo mar, da bi vodil dnevnik svoje stotnije, imel sem višje stremljenje, ne pripovedovati svoje vojske, ampak podati vojsko sploh, ne navajati datumov, spuščati ob strani imena oddelkov, pozabljeni številke armad in dvigati iz samega sebe tako resnične spomine, da bi vsak bojevnik lahko dejal: To so tudi moji spomini.« Vsem, zlasti bivšim vojakom iz svetovne vojne, knjigo toplo priporočamo.

S. M. Felicita Kalinšek: Slovenska kuharica. Osmo, izpopolnjeno in pomnoženo izdaja. 34 barvanih tabel, mnogo ilustracij v besedilu, vez. celoplatno. Ljubljana 1935. Založila Jugoslovanska knjigarna. Cena 160 Din.

Po dolgoletnih izkušnjah in preizkušnjah je S. M. Felicita Kalinšek svojo veliko Kuharico vnovič spopolnila in predelala. Ta izdaja je sedaj osma, kar pomeni za slovenske razmere več kakor še tako gostobesedna reklama. Odlična in priznana avtorica je strnila vsa stara in najnovejša dognanja kuhinjske umetnosti. Snov je obdelala nad vse pregledno, izbira receptov in navodil je silno bogata. Lahko rečemo, da je to najpopolnejše delo te vrste, kar jih Slovenci imamo. Več kakor vse drugo pa pove dejstvo, da se je sedmi natisk te knjige prodal v 12.000 izvodih in da je knjiga šla doslej že v nad 100.000 izvodih med slovenske gospodinje. Knjiga je tega uspeha tudi vredna, zato jo toplo priporočamo.

Fr. Donat Jug: Praktični čebelar. Nova čebelarska knjiga! Cena broš. 35 Din, vez. 45 Din.

Knjiga vsebuje vsjo neobhodno potrebno snov, ki jo mora obvladati napreden čebelar. Opisuje kratko zgodovino čebelarstva, važne pojme o čebelarstvu, anatomijo čebel, vsa opravila v panju, izboljšavanje čebelnih družin, čebelne bolezni, oskrbovanje čebel po letnih dobah, rojenje, med, vosek, prevažanje v pašo, ropanje, čebelni sovražniki itd. ter je potrebna za začetnike in izkušene čebelarje. Toplo priporočamo!

V molitev se priporoča

Pokojni udje Armade sv. Križa: Iz Ljubljane: Volek Katarina. Iz Prihove: Volk Ana, Remic Jera, Kos Katarina, Jeraj Marija, Štruncelj Janez, Dolinar Marija, Senica Marija, Rozman Ana, Glušič Ana, Fužir Neža.